

STOPAŘI

časopis oddílu Stopaři

1

ročník II. září 1986

Vejdi, jsi li jako já hravý,
velký či malý a jakkoli starý.
Vejdi, každý ruku ti podá,
vždyť i pro tebe voda
je v tom díbanu bezpečným...

Ahoj!

Září se hlásí o slovo a prázdniny jsou už opravdu pryč. Lecko si řekne, že by si dal ty prázdniny líbit ještě jednou, někomu by třeba stačil ještě týden volna. Jenže s časem nehme, ať děláme cokoliv.

Zkusme se na věc podívat jinak. Září je sice tu, škola taky, ale kromě toho je tu také začátek dalšího roku činnosti našeho oddílu. A to je dobře, ne? Zase nás čekají schůzky a výpravy. Čekají nás věci nové a neznámé, nové zážitky, hry, ohně, písničky, čekají nás kamarádi, s nimiž jsme se celé dva měsíce neviděli!!

Tenhle obrázek jistě všichni dobře znáte. A kdo si teď nějak zrovna nemůže vzpomenout, kde ho viděl, může se podívat do úplně prvního, ještě lonského čísla STOPY. Tam hned na první straně je tento obrázek. A když už se budeš namáhat s hledáním obrázku, přečti si rovnou celý úvodní článek.

Už to máš přečtené? Jestli ano, je to fajn a já budu pokračovat. Jestli ne, chvíli počkám.

Tak dobře. Teď se tu pokusím stručně vypsát různé akce, které nás čekají. Tak především spousta her, při kterých vás čeká řada tajných zašifrovaných dopisů a zpráv, zdolávání vzdáleností i terénních překážek, rébusy, hlavolamy, práce se sekerou, nožem i lopatkou, hledání skrytých stanovišť v lese... Půjdeme si občas také zaplavat, třeba i zaběhat... A nemusíme hledat dobrodružství jenom v lese a v přírodě, i v Praze se dá pronikat do nepřátelského území a získávat tak informace, které před námi soupeř pečlivě skrývá! Dá se toho dělat opravdu hodně.

A může každý z nás, nejen my vedoucí, přispět svými nápady ke zpestření programu! Každý se může zamyslet, co by chtěl dělat, a když to jenom trochu půjde, není důvod, proč to neuskutečnit.

V souvislosti s přechodem oddílu do TJ Armabeton se u nás v oddíle uskuteční určité změny. Například k nám během podzimu přijde několik nováčků. V té době už v oddíle nebude nikdo, kdo by z naší „staré gardy“ neměl splněnou nováčkovskou zkoušku! Možná to bude dřív než příští jaro, to ještě nevíme přesně, ale - budeme mít klubovnu, kde si uložíme oddílové věci, pověsíme si nástěnky (například s bedováním a docházkou), upravíme si ji prostě podle svého. A určitě se nám všem tam bude moc líbit.

Záleží na nás všech. Hodně chuti i zdaru

přeje

Radek

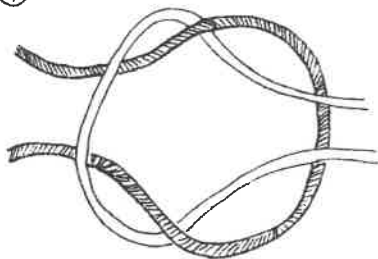
"STOPAŘSKÁ ŠESTKA"

Jedna ze změn v nováčkájdě se týká i uzlování. Všichni, kdo budou teprve zkoušky skládat - tedy noví členové, budou místo tří uzlů se muset naučit jich vázat šest. Ale týká se to i vás, kteří již máte nováčkájdu za sebou. Každý Stopař bude umět používat těchto šest uzlů:

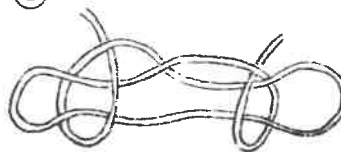
5

1

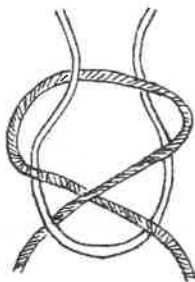

6

1. **Ambulanční uzel** slouží zejména k zavazování ob vazů, také ale ke svazování dvou stejně nebo alespoň přibližně stejně silných provazů. Prohlédni si důkladně jeho obrázek! Uvidíš, že na jedné straně uzlu jdou oba prameny provázků spodem, na druhé vrchem. Uzel je pevný, spolehlivý, sám se zpravidle nikdy nerozváže, ale snadno jej lze rozvázat, i když je silně utážen.

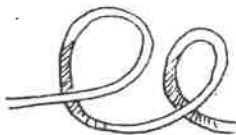
2

2. **Škotový uzel /Tkalcovský/** je trochu podobný ambulančnímu, ale chybí mu jeho pravidelnost. Jedna z obou dvojic pramenů provazu se kříží a jeden pramének této zkřížené dvojice pak běží pod smyčku, druhý nad smyčku. Tímto uzlem svazujeme lana nestejné síly, celtu k provazu apod.

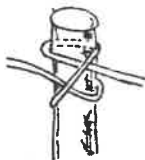
3. **Lodní smyčka** slouží k připevnování lana ke kůli. Věžeme buď přímo na kůl, je-li jeho horní konec příliš vysoko, nebo dokonce zasazen do trámu, či zdiva - nebo smyčku na kůl nahazujeme už napřed připravenou.

3

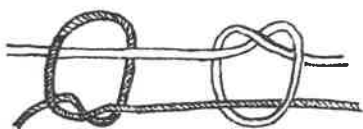
4. **Rybářský uzel** jsou to vlastně dva ambulanční uzlíky, každý svázaný na jednom z obou provázků, jež máme svázat dohromady. Stáhneme-li je oba k sobě, zapadnou pěkně do sebe a nepovolí. Používáme jej ke svazování rybářských vlasců a tenkých provázků.

5. **Dračí smyčka** používáme jí při spouštění osob do hlubin nebo při výstupu na skály. Je-li dobře uvázána /a to není nic těžkého/, nestáhne se, nezařezává se do těla a přitom nepovolí. Naučte se vázat jí na těle, abyste ji neudělali příliš velkou, ani příliš malou. Umisťuje se na prsou a v podpaží.

6. **Zkracovačka** Zkracujeme jí dlouhý provaz či lano, kterým je obehnána ohrada a podobně. Naučte se vázat zkracovačku napřed na lanu, jehož oba konce jsou volné, tedy nikde neuvázané. Potom oba konce lana přivažte na kůly tak, aby se provaz prohýbal mezi nimi až k zemi a na takto oboustranně uvázaném lanu zkoušejte zkracovačku utvořit.

4

Každý měsíc uspořádáme závody o nejrychlejší vázání všech uzlů.

Samozejmě uzlů existují desítky, možná i stovky. Všechny se je učít by bylo zbytečné, nám stačí znát jen těchto několik základních.

Pokud někdo má zájem naučit se další uzle, například ozdobné, ať se obrátí na příručky a odbornou literaturu, tam najde uzlů co hrdlo a ruce i hlava ráčí.

Ale pozor, uzly, které nebudete používat, velice rychle zapomenete.

Všichni plantážníci, Stopaři a tak všelijak podobně nechtě si všech šest uzlů laskavě překresli do svého zápisníku. Budeme kontrolovat!

TÁBOROVÉ OHNĚ

Táborový oheň.... Kolik vzpomínek a představ v nás vyvolají tato dvě slova. Nezapomenutelné okamžiky, neopakovatelnou slavnostní atmosféru, oddílový slib, výpravy, tábory, písničky.

Den pomalu končí a stíny štihlých smrků jsou stále delší. Západní obzor se zalil purpurem a utichají hlasy ptáků v křoví. Na loučce za plátnem stanů vylétly k tmavnoucí obloze tisíce jisker. Všichni si posedali kolem ohně a do praskotu polen zazněl chvějivý zvuk kytary s tichým zpěvem....

Málokterého člověka nechají tato slova nebo jim podobná chladným a lhostejným. Vyvolávají v nás zvláštní náladu a touhu sejít se s kamarády a prožít další krásný večer.

Proč na nás oheň tak mocně působí. Je to snad proto, že doprovází člověka od počátku civilizace až do dnešních dnů. Že nám poskytuje mnoho užitečného. Že nám připadají jeho mihotavé plameny a praskot polen jako živý?

Mnoho lidí dává přednost prastarému vynálezu - zápalkám - před moderními zapalovači. Načervenalý pláminek neustále se mihotající nás svým vnitřním kouzlem přitahuje dodnes.

O táborovém ohni napsal Dr. F. Foit:

Táborový oheň se vyvinul z ohňů, které hřály prvního člověka, které mu dodávaly bezpečnost před dravou zvěří a dávaly mu též žár na přípravu pokrmů. Oheň naučil člověka dělati si zbraně a dal základ prvnímu průmyslu. Jaký div, že v něm viděl svého Boha, svého ochránce a přítele, ale také pána. Tyto všechny pocity se uchovaly v člověku až po naše doby a ožívají v nás, když hledíme do praskajících plamenů vatry. Je naším úkolem, abychom v oddíle utvrdili tuto úctu k ohni. Oheň očišťuje a je sám čistý. Jemu odevzdáváme naše mrtvé, jemu svěrujeme čs. vlajku, když dosloužila. Do něho vhazujeme svitek březové kůry se jménem provinilého, když již poklesek je odčiněn.

Indická bohyně ohně se nazývala Agni. Toto slovo je příbuzné se slovanským ohen. Naši předkové jej nazývali "plamenem pravdozvěstem - boží oheň" a používali ho při božích soudech. Živili jej jelovcovým dřevem, jež způsobuje zvláštní jiskření. V jeho plamenech mohli naši předkové čísti osud. Ohně se rovněž používalo při křtu. Bába držela novorozence nad ohněm a prosila Peru- na, aby je chránil. I my dnes využijeme ohně ke křtu. Dostane-li někdo na výpravě stopařské jméno, napíše se jeho občanské na kousek březové kůry a spálí při nejbližším táborovém ohni

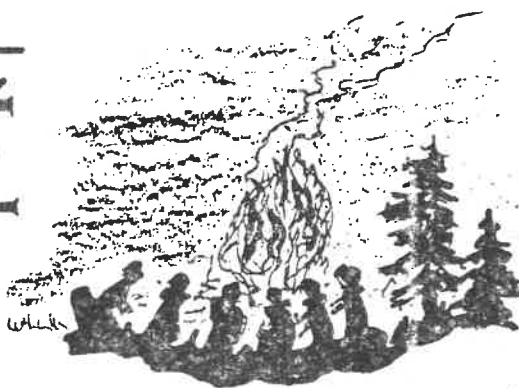
Ano, je to pravda. Snad každý člověk, který usedne k táborovému ohni, podlehne jeho kouzlu. Někdo jen na chvíli, druhý zas celé hodiny vydrží mlčky sedět a dívat se do jeho fascinujících plamenů. Záleží na tom, co je to za člověka.

Asi zálesák ani turista nejsou lidé, kteří by byli obdiveni přírodou větší vnímavostí pro ohně než ostatní lidé. Tato schopnost je dána všem lidem stejně, protože je to jakási tisícileté dědictví našich předků. Proto je v každém člověku zakotvena ona základní vnímavost pro kouzlo ohně. Záleží však na každém z nás, jestli tuto schopnost v sobě objevíme, jak jí potlačíme či rozvíjíme a do jaké míry. Touto vlastností je to právě tak jako s ostatními. Její rozvíjení je podmíněno prostředím.

Ale o tom až příště.

V PŘÍŠTÍM ČÍSLE SE DOČETE O ZVYKLOSTECH A OBŘÁDECH, ZAPALOVÁNÍ A DRUŽÍCH OHŇŮ.

AHOJ!

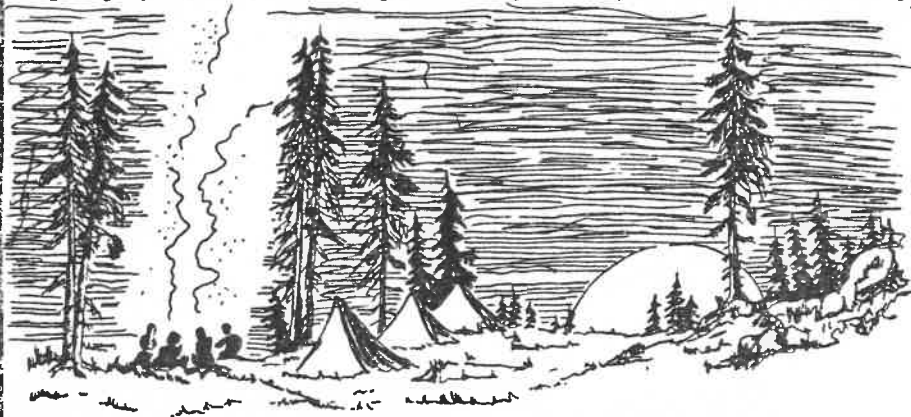

VÍTE, PROČ SEDÍME U OHNĚ VŽDY V KRUHU?

Skupina sedí kolem ohně vždy v kruhu. Kruh nemá být širší než 8 m v průměru, bez ohledu na počet lidí zasedajících na sněmu. Sezením v kruhu a ohněm má být dosaženo určité nálady a máme se naučit kázní bez dohlížitele. Některé důvody pro používání kruhu jsou:

- + Jako život, kruh nemá začátku ni konec! Každý bod jest stejně vzdálen od jeho středu!
- + Je symbolem rovnosti a souladu!
- + Vnuká demokracii, jelikož se všemi v kruhu se stejně jedná!
- + Všechny oči hledí do středu a každý cítí, že je součástí celku!
- + Každý může každému kdykoli pohlednouti v tvář.
- + Chování každého je vždy viděti celým shromážděním!
- + Kruh inspirová soulad, protože sám v sobě je souladný!

(podle E. T. SETONA)

Bílý náčelník

Kdysi mi u táborového ohně vyprávěl jeden kamarád podivný prastarý příběh.

Před mnoha lety přivezl z černé rovníkové Afriky jeden český cestovatel legendu o Bílém náčelníkovi. Dozvěděl se ho od posledních žijících příslušníků jednoho vymírajícího černošského kmene. V místech, kde se otců dehrával, nyní kypí moderní betonové velkoměsto. Ale tenkrát, tenkrát patřil prales domorodému kmeni Dongů.

Příběh nikdy nebyl napsán, ačluje nebo lépe řečeno koloval mezi cestovateli a přáteli českého badatele. K mému kamarádovi se asi dostal stejně, jako se ho dnes dovídáte i vy - z vyprávění. Protože se už mnoho let nesl od úst k ústům, byl mnohokrát předáván, nebude asi nejpřesnější, ale to nejdůležitější a nejkrásnější určitě zůstalo nedotčeno časem dodnes.

Poslechněte si tedy legendu o muži, kterému říkali Bílý náčelník....

Děti se rodí po celém světě stejně. Přicházejí na svět nazí a bezmocní. Nemohou ovlivnit to, jestli přicházejí do bohaté rodiny či zda jsou jejich rodiče chudými nádeřníky. A ani většinou nemohou ovlivnit svou budoucí povahu. Většinou ji dědí po rodičích nebo jsou jim zátkou morálky a majetku vryvány do mozku svými vychovateli. Jen málokdo se pak dokáže v dospělosti změnit - zejména k lepšímu. Přesto existují výjimky...

Martin byl syn bohatého sedláka, takový, jako už panské děti bývají. Povyšeny, znuděny, rozmazleny. Pohrdal svými chudými spolužáky a tak byl sám, bez kamarádů.

Doma mu stejně zakazovali přátelit se s lidmi takzvané nižší vrstvy, byli zvyklí hodnotit všechno podle postavení a majetku. Prý by to nedělalo dobrou pověst jejich jménu. Bohatí lidé mají většinou velmi tvrdé srdce nejen k cizím, ale i k vlastní rodině. A tak jediným světlym paprskem byly knihy. Příběhy plné dobrodružství, tajuplné napínavé příběhy, nad kterými se dalo na chvíli zapomenout na svůj osud - život, v kterém chyběla jakákoli špetka lidské něhy a lásky.

Jen občas Martin mohl doufat, že se něco změní. Občas přijížděli za otcem na návštěvu se svými rodinami otcovi obchodní partneři nebo maminiční příbuzní. Pak ožívala přepychová, ale přísně chladná otcova vila trochou zábavy. Ale krátkodobí kamarádi ani zdaleka nespinovali jeho sny. Veškerá zábava se obyčejně zvrhla na obyčejné vychloubání se bohatstvím rodičů a jejich postavením. A také na opovrhování těch bohatších než Martin a licoměrné dolézání synů otcových podřízených.

Martin se na každou návštěvu těšil že už tentokrát, tentokrát už určitě nelezne svého kamaráda, ale pokaždé se zklamal.

V duchu zaviděl svým spolužákům jejich dobrodružné výpravy, často se díval z okna, jak hrají s hadrákem kopanou a častokrát už užíval se s nimi vyběhl ven. Vždy se však zarazil. Opovržení k bídě chudých a pýcha nad sebou samým v něm byla příliš zakořeněna.

Tu ani knihy plné příběhů rytířů bojujících za spravedlnost a čest, příběhy plné čestných lidí a darebáků v něm nedokázaly přemoci.

Matka si ho téměř nevšimla - překážel jí v jejím společenském životě a otců zajímal jen jeho prospěch ve škole. Domníval se, že když mu dájí nejist a ošatí ho, učiní své ro-

dičovské povinnosti radost. A tak to, čeho býval i v té nejmehčí chalupe nadbytek - mateřské a otcovské lásky, v pyšné vile chybělo.

Vlastně Martin reštl i uprostřed přepychu a bohatství v nouzi. Nouzi o ty prosté věci, jako je láska a přátelství, city, které si často ani neuvědomuje, protože je pokládá za samozřejmost.

Celé dny tedy ležel ve svých knihách plných napínavých dobrodružných příběhů. Když už nemohl sám dobrodružství prožívat, tak alespoň o nich četl v těch laciných brožurkách s křiklavými obrázky na prvních stranách.

Srdl o tom, jak sám jednou objeví neznámé kraje, cizí kmény a jak se jednou bude v těch brožurkách psát i o něm. Jak dospíval a měnil se z chlapce v mladého muže, zrálo v něm rozhodnutí utéci z domova.

Když se jednou dočetl v novinách, že se slavný český cestovatel chystá opět na průzkumnou expedici do Afriky, otevřela se mu cesta ke splnění svých snů a plánů.

Blouho neváhal. Doma ho nic nedrželo. Sebral všechnu své úspory, vyměnil za peníze většinu svých knih a oděvů a vyrazil nahoru na sever k moři, odkud měla expedice vyplout.

Zpočátku se mu nedařilo nejhůř, měl dost peněz, ty se však brzy rozkatály. Přepychové hotely a dostavníky nejsou zadarmo. Také ho dost často ošidili - zjevně nezkušený mladík je k tomu přímo lákal. Aby nezbudil podezření, tvrdil, že jede za svým otcem, který je kapitánem na lodi jedoucí do Afriky, aby ho přemluvil, aby ho vzal s sebou.

Jak jsem již vyprávěl, Martin se ocitnul příliš brzy bez peněz. Co teď? Má se snad vrátit? To ne, tu ostudu by jeho pýcha a hrdost přes srdce nepřenesla.

A tak mu nezbylo než se protlouci jak se dá. Když konečně dorazil do přístavu, nikdo by v něm nehledal bohatého synka velkostatkářova. Vypadal spíše jako žebrák. Kdysi bílé dlaně měl samý mozol a šrám, to jak si musel těžce vydělávat na kousek chleba a další cestu. Z jeho šatů zbyly oděry. Takhle ho na loď nevezmou. Přálo mu však štěstí. Z lodi se totiž ztratil plavčík a kapitán za něj urychleně hledal náhrahu.

Na lodi však byla služba velice těžká. Pro Martina nezvyklého pracovat přímo vražedná. Často pedal únavou a vyčerpaním. Cítil, že již dlouho nevydrží. Teskně často vzpomínal na lahůdkami prohýbající se lodi, na svůj postel a prachovými počuškami. A, a polykal slzy hořkosti a ponížení. On, který často přehlížel nadutě své spolužáky, byl naježroučen ten nejposlednější a nejobořtější ze všech na palubě.

Nevím, jak by to dopadlo, kdyby si ho našel nejšší jeden mladý inženýr, člen expedice, který se při plavbě nudil a vyhledával rozmluvu s kýmkoli, aby se rozptýlil. Od Martina se postupně dozvěděl z jeho úst o životě vyprávění celý jeho osud. Odkud, je, proč utekl z domova, po čem touží.

Mladý inženýr - jmenoval se Vrána - se rozhodl mu pomoci. Chtěl, aby Martin poznal i jiná měřítka, než je majetek a měl i pochopení pro jeho chlapeckou touhu po dobrodružství. Vždyť i on sám jí podlehl a teď je na cestě za splněním svých tužeb. Přemluvil vele výpravy, aby vzal Martina s sebou. Chtěl mu připravit radostné překvapení a nic mu tedy zatím nřekl.

Konečně loď dorazila do přístavu v severní Africe. Posádka se loučila s expedicí. I Martin se přišel rozloučit s inženýrem Vránou. V očích měl slzy. Vždyť se navždy loučil s jediným člověkem, který mu porozuměl, který se nevysměl jeho chlapeckým snům a který mu byl po celou plavbu jediným přítelem. Teď bude zase sám, tentokrát ale i bez domova. Neví, kam jít, co si se sebou počít.

"Půjdeš s námi!", prohlásil suše Vrána, jakoby se jednalo o maličkost, ale jeho oči se chápatě usmívaly. Martin byl v té chvíli nejšťastnějším člověkem pod sluncem. Vysvobodil se z otročiny na lodi a vydě se spolu s výpravou do srdce černé rovníkové Afriky. Bude slavným a všichni na něj budou pyšní. Ve svém nadšení si neuvědomil, co ho čeká, představoval si to jen jako dobrodružný výlet.

(Pokračování příště)

Žlutý kvítek znovu rozkvétá...

Pamatujete se ještě na květnové číslo Stopy?
A na řád Žlutého kvítku rytíře Johanesa?

Myšlenka Žlutého květu není nová. Naposledy kvítek rozkvetl v době, kdy bylo vašim rodičům asi tolik, kolik je dnes vám.

Vázal se k němu příběh z knihy J. Foglara Stínadla se bouří - knihy o legendárních Rychlých Šípech.

Ten malý, drobný, nenáročný kvíteček, který rostl ve staré městské čtvrti Stínadlech na každém volném místě a který se pro tamní chlapce stal symbolem přátelství, svornosti, dobra a ohleduplnosti. Dlouho panovaly mezi chlapci jednotlivých stínadelských ulic všelijaké rozbroje, nesváry i otevřená nepřátelství. Boje bývaly na denním pořádku. Za jedné takové bitky byl nešťastnou náhodou zasažen do hlavy kamenem náčelník jedné skupiny Bert Komour, když se vydal jednat o zastavení nepřátelství. Bert na následky zranění za několik dní zemřel. Tehdy vystupuje ušlechtilý chlapec Vojtěch Vont a při památce Berta Komoura vyzývá stínadelské chlapce, aby zapomněli na nepřátelství, ustali v bojích a vzájemných potyčkách a slíbili si, že budou už navždy mezi sebou žít ve vzájemné shodě, ústě a přátelství. Téměř všichni chlapci ze Stínadel se přisloužili rozloučit se svým kamarádem Bertem. Jeho rakev zasypani žlutými kvítky. A žluté kvítky zůstaly na jejich klopách i po další dny - a když uvadly, měli je symbolizovat žluté špendlíky, jež se staly vontským odznakem, aby navždy připomínali památku Berta Komoura i slova moudrého Vojtěcha Vonta.

Tolik příběh. Kdysi dávno redakce jednoho časopisu pro mládež měla stejnou snahu jako Vojtěch Vont. Chtěla, aby naši chlapci a děvčata byli čestní, přátelští, svorní, ohleduplní a dobří, aby vystupovali proti špatnosti, bezpráví, hrubosti, zlu a potírali je.

Za jejich odznak byl vybran stínadelský žlutý kvítek. Za týden po uveřejnění výzvy v časopise nosilo žlutý kvítek už 8000 chlapců a děvčat, za měsíc 40000, za půl roku více než 100000.

Dnes se chceme pokusit oživit tyto krásné snahy zešlých let v našem oddíle. Vyzýváme všechny Stopaře, aby se pokusili dodržovat zákony žlutého kvítku a žít podle zásad přátelství, tak, jak to po vás chce rytíř Johannes. Najdi si květnové číslo Stopy a znovu si přečti článek rytíře spravedlivých a zamysli se nad ním. K němu tě nenutíme, nošení a dodržování zásad kvítku je dobrovolné. Neboduje se ani nijak jinak nehodnotí. Jde jen o to, zda dokážeš to, co před tebou dokázaly tisíce chlapců a děvčat jako jsi ty. Někdy je velice těžké všechny ty zásady dodržet, ale statečné a nebojácné srdce to jistě dokáže. Obdivuješ možná hrdiny indiánek, statečné bojovníky proti bezpráví a zlu, jejich čestnost. Zkus se stát takovým, jako oni! Není těžké být stejný, jako jsou houfy dětí bezcílně se toulajících po sídlišti, nepadajících své mladší a slabší spolužáky, používajících hrubých slov, dětí, které neznají pravé a upřímné přátelství. Ne, daleko těžší je zůstat čistým bez poskvrny, i kdyby kolem tebe byla samá špína a bláto. Jsou jen dvě cesty, můžeš si vybrat, po které se vydáš!

PŘÍŠTĚ:

SEDM LÍSTKŮ ŽLUTÉHO KVÍTKU

P.S.

Pevně věříme že se mezi Vámi najde dost Stopařů, kteří to alespoň zkusí, jaké to je, nosit žlutý kvítek.

Budeš patřit k nim i ty?

POZOR!
nepřehlédněte!!!

Jak sis jistě ráčil nebo ráčila všimnouti, změnili jsme jednotu. Očekáváme velký příliv nových zájemců o náš oddíl. Vzpomínáš si na podmínku tří měsíců - termín, v němž si měl možnost splnit všechny podmínky nováčků?

Protože jste byli první, byla tato lhůta několikrát již prodloužena a přesto mnozí z vás ještě mnoho věcí splněno nemají.

Velice by nás mrzelo, kdyby po roce členství v oddíle by nás někdo musel z důvodu nesplnění nováčkůdy opustit.

Nechceme se totiž donekonečna zabývat učením morseovky několika těch nejjednodušších uzlů apodobně. Chceme pro vás připravovat napínavá dobrodružství, výpravy plné her, expedice do neznáma. Ale to vyžaduje alespoň základní znalosti a chuť se učit dál zálesácké a turistické moudrosti. Vaše "rychlá" tempo plnění nováčkůdy u některých plantážníků a jejich zálesácké zápisníky nás příliš nespěšdávají o přílišné horlivosti.

A tak, aby se ti, kteří již mají nováčkůdy za sebou, nenudili, rozhodli jsme se takto:

Poslední termín, do kdy máte možnost splnit podmínky nováčkůdy, a složit slib, je do 20.9. Kdo po této době nedohoní to, co mu schází, nás bez milosti opustí.

Času bylo dost. Doufáme ale, že nikoho tento osud nepotká.

Ze všichni třetí zářijovou neděli s námi pojedou složit oddílový slib.

A ještě něco. Všechny neúčasti včetně výprav musí být písemně omluveny. Za tři neomluvené neúčasti se ruší členství! I kdyby to měl být ten nejlepší Stopař!

Stejně tak, pokud delší dobu chybíte, dejte telefonicky vědět, co s vámi je a do kdy asi budete chybět!

Pavel

Ahoj, Stopaři !

Tak tu máme říjen, indiánský měsíc padajícího listí. Asi jste si také mnozí všimli, že listy na stromech žloutnou a mnohdy opravdu už opadávají. Ráno už někdy bývá poměrně chladno, na spaní pod stanem už to příliš není. Lidé začínají nosit zimní bundy, zvířata dostávají zimní srst a shromažďují zásoby na zimu a hledají si zimní pelechy. O sněhu si zatím můžeme nechat jen zdát, dokonce ještě nenastaly právě podzimní deště, ale podzim tu je a počasí je nejisté. Když si člověk v přírodě jen tak sedne na zem, cítí, že je zem chladná. Už to nejde jen tak, aby si člověk lehl na zem do trávy a díval se do nebe...

Podzim ale neznamená, že bychom v oddíle se měli poddávat nějaké podzimní únavě, právě naopak. Po nepříjemné zářiové přestávce začínáme vlastně znovu. Začínáme trochu jinak, vítá nás TJ Armabeton a mnoho nových možností. Máme k dispozici tělocvičnu (vždy v pátek od 16 do 18 hodin v Milíčovské škole), budeme mít možnost chodit do loděnice (to samozřejmě ne pokaždé a spíše zas až na jaře), několikrát v zimě pojedeme na hory lyžovat i nelyžovat atd. Prostě nás čeká hodně a hodně činností. A nezapomeneme samozřejmě na procházky a hry ve staré části Prahy, na jednodenní výlety do okolí města...a pokud všechno bude, jak má být, bude i klubovna.

Tak tedy ahoj na schůzkách, v tělocvičně i venku v přírodě!

Radek

CO BYLO

3.9. - 1. schůzka v Krčském lese
5.-7.9. - 1. výprava do Jílového
10.9. - 2. schůzka

.....

• 3.9.1986 schůzka

Zahájili jsme další rok činnosti oddílu. Zahájili jsme ho krátkým povídáním a pak hlavně několika hrami. Je zajímavé, že někteří jedinci se po prázdninách nemohli dopočítat do šesti.

• 5.-7.9. výprava do Jílového

Na místě srazu, tedy u fontány na Kačerově čekalo na Radka překvapení - jen hodně málo ze všech plantážníků a gambuzínů projevilo zájem jet ven. Takže nakonec jeli tři vedoucí a 10 ! dětí, zapracovalo tedy opět naše oblíbené číslo 13.

Hajný neměl čas, což nakonec ani nevadilo, protože zábava byla dobrá. A myslím si, že se určitě nenudil nikdo v sobotu večer u ohně, který sice nebyl nijak zvlášť slavnostní, ale zato se hodně zpívalo, povídalo, a to dokonce i o indiánech. A jistě si každý účastník vzpomene na malou noční procházku, kdy všichni až na jednoho bez problémů došli zpět. Ten jeden byl ale naštěstí natolik chytrý, že nezmatkoval, ale když najednou nevěděl kuďy, v kliču počkal na místě a neztratil se.

• 10.9. schůzka

Chyběl Radek, protože ležel doma s teplotou.

Na této schůzce bylo nepříjemné to, že nezbylo než odvolat všechny další akce v září a čekat, jak se vyvine situace při našem přestupu z TJ Chodov do TJ Armabeton. První další akce byla stanovena na 1. října.

Takže se opětovně, tentokrát z objektivních důvodů, nemohla čodělat nováčkajda, nemohlo se vyjet do Roželova, zrušil se oddílový slibový výjezd... Ale ti, jichž se nováčkajda týká, ať si nemyslí, že mají pokoj ! Měli jen trochu času navíc.

CO BUDE

1.10. - schůzka s malým překvapením

8.10. - schůzka v Milíčovském lese

11.10. - jednodenní výprava

12.10. - návštěva u „indiánů“

15.10. - schůzka

22.10. - schůzka

29.10. - schůzka

mimořádné akce:

• Máme k dispozici tělocvičnu vždy v pátek od 16 do 18 hodin. Budeme tedy chodit cvičit. Začínáme hned 3. října, sraz je u Milíčovské školy v 15.45 nebo na Kosmonautů v 15.30. Přijďte si trochu protáhnout kostru!

Další cvičení v tělocvičně plánujeme 10. října a 17. určitě, o dalších možnostech si povíme na schůzkách.

Rubriky s informacemi o našich akcích, které už byly nebo teprve budou, najdete od tohoto čísla už v každém dalším čísle. K našim oddílovým akcím můžete přispět i vy svými nápady a návrhy. Máte-li přání, stačí je vyslovit a bude-li to jen trochu možné, bude splněno.

Naše redakce se tentokrát musí svým čtenářům omluvit. Protože vydání tohoto čísla STOPY bude poněkud opožděno, jsou v rubrice CO BUDE uvedeny některé akce, které se již konaly.

> co byste měli vědět <

Chcete s námi jet o jarních prázdninách na hory? Neváhejte a řekněte rodičům, že pojedeme na celý týden do Starého Města pod Sněžníkem. Budeme lyžovat, jezdit na pytlích, koulovat se, budeme hrát spoustu her a bude nám fajn! Neváhejte a pojedte s námi na hory!!!

Také nás čeká vánoční výprava do Jizerských hor. Těšíme se!

• STOPAŘSKÝ „ODEVŠEHOKOUSEK“ •

Jaké je naše oddílové číslo?

No přece 13!

NOVÁČKA JDA?
ALE, ČASU
JE DOST!

PODZIM!

ZIMA SE ZEPTÁ,
CO JSI DĚLAL V LÉTĚ!

ZAČAL ŘÍJEN A ZA CHVÍLI
JSOU TU VÁNOCE. ZAČNI
UŽ POMALU O TOM PŘE-
MÝŠLET!

Jednou pozoroval vědec J. Carruthers celý den mu nad hlavou šustila křídla hejna sarančí, která přiletěla ze Severní Afriky do Arábie. Carruthers je začal počítat. Ukázalo se, že plocha ježného mráčka zaujímá téměř 6000 km² a hejno má hmotnost 44 milionů tun!

Proč má pudl černý nos?
/z knihy Stanislava Starkoviče
Poznámka redakce: Dovedete si představit to obrovské mráčko, které je jenom dvacetkrát menší než rozloha naší republiky? To můžeme být doopravdy rádi, že máme v oddíle jenom jediné Saranče!

počítej
s námi:

- 1 + 3 = 4
- 3 + 1 = 4
- 1 · 2 = 2
- 2 · 1 = 2
- 1 + 1 = 2

VYSTŘIHLI JSME PRO VÁS

"U grizlyho je nápadné jeho vysoká inteligence," prohlásil Hosea. "Pokaždé když jsem v lese na nějakého naražil, pokoušel se mi číst v myšlenkách. Je jasné, že grizly uznává dnešního člověka - takového, co má pořádnou kulovnici - za zvíře, které ho předčí, ale za svého pána ho nepokládá, to zase ne. Ví, že člověk je nebezpečný. Proto chce vědět, jak to myslí."

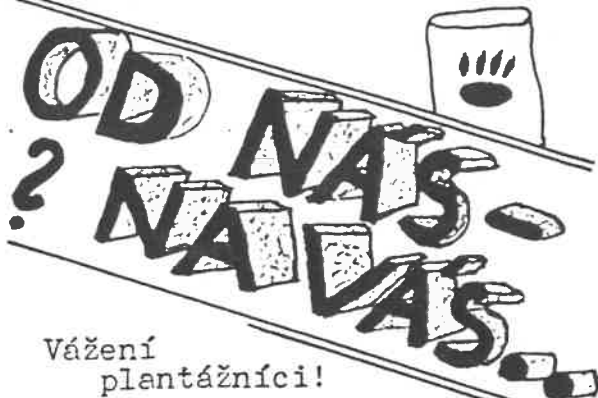
Mohlo by to divné dvounohé stvoření zaútočit? Projde ten vetřelec pokojně medvědim panstvím, nebo bude muset jeho vládce bojovat o život?

Tohle musí grizly ve vlastním zájmu vyzkoumat, ověřit si to očima, ušima a čenichem. Někdy se rozhodne pro násilí, jež mu vynese smrt. Jindy se zase jeho primitivní úsudek ukáže správný.

Jako tenkrát na jihovýchodní Aljašce, v ústí jedné z lososích řek ostrova Admirality, kde byl na číhané jistý lovec. Rozneslo se, že tam časně ráno a pozdě večer vychází z olšiny za svou denní dávkou táhnoucích ryb kapitální grizly. Toho rána se však neukázal, a tak se lovec rozhodl, že si na něj počká. Odvesloval k písčné výspě, kde chtěl přečkat den.

V teplých paprscích poledního slunce usnul. Probudilo ho tiché skřípání písku, a když otevřel oči, zjistil, že je upírá na chlupatou nohu silnou jako kmen. Do tváře ho dloubl velký vlhký čenich a ovanul ho dech prosycený rybinou. S očima zavřenýma hrůzou, schoulen ve strachu před ranou, jaká by urazila hlavu volovi, čekal lovec s tváří přitisknutou k zemi, co bude dál, zatímco medvěd ho pomalu obcházel. Beze spěchu vykonal inspekci, otočil se, odkolébál se napříč ústím říčky a dal se na mělčině do rybaření. Lovec se zatím vzpamatoval, posadil se a sáhl po pušce. Ale komu čest, tomu čest - nestřílel. Počkal, až medvěd zmizí s lososem v tlamě mezi stromy, zamířil k člunu a odvesloval. A toho večera byl prý ke své rodině obzvlášť milý.

Knížku Dobrodružství s aljašskými medvědy, ze které je tato ukázka, napsal Frank Dufresne a vydalo ji nakladatelství Mladá fronta v roce 1980.

Vázení
plantážníci!

Jistě jste si všimli, že v tomto čísle máme některé nové rubriky - CO BYLO a CO BUDE, Vystřihli jsme pro vás a také v minulém čísle se objevila novinka - budou pravidelně vycházet v každém čísle dvě písničky, a to tak, abyste si je mohli dát do svého zpěvníčku ve šroubovacích deskách.

A tím se právě otevírá velké pole působnosti pro vás! Vy si totiž můžete například některé písničky přát! Stačí vědět, které písničky byste chtěli, samozřejmě takové pro zpívání s kytarou, a my vám je otiskneme. Někdy se samozřejmě může stát, že nebudeme mít slova. O to větší pak budou vaše zásluhy, když je seženete také.

I ostatní rubriky čekají na vás. Například rubrika CO BYLO si žádá někoho, kdo vždycky znamená průběh schůzky nebo výpravy několika větami a předá to redakci. Redaktoři, neváhejte, STCPA je váš časopis!

Redakce časopisu se předem těší na příjemnou spolupráci!

Ahoj!
Redakce

"STCPA" - časopis vydávaný
výhradně pro vnitřní potřebu
oddílu STOPAŘI

N E P R O D E J N Ě !

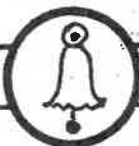
Časopis lze získat jedině a
pouze aktivní účastí na čin-
nosti oddílu STOPAŘI

známe majitele

STOPA

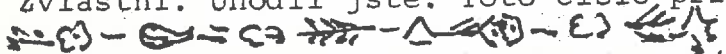
ČASOPIS ODDÍLU STOPAŘŮ

ZVLÁŠTNÍ ČÍSLO VÁNOCE 86

AHOJ STOPAŘI!!

Právě jste dosatali do ruky ještě horké Zvláštní číslo našeho ČASOPISU STOPA. Asi vás hned napadne proč. Začnete-li však listovat v následujících stránkách brzy poznáte, proč právě Stopa vychází v tomto čase a proč je Zvláštní. Uhodli jste. Toto číslo přichází k vám v předvečer vánočních

svátků a tedy i vašich prázdnin. I když naše redakce Stopy není příliš početná / stále čekáme na další dopisovatele z vašich řad/ přesto jsme se dohodli, dali hlavy dohromady a řekli si proč bychom našim Stopařům neudělali i o vánocích trochu radosti. A protože jsme chtěli mít takové číslo opravdu Zvláštní rozhodli jsme se, že je budeme celé věnovat vánocím a všemu co se kolem vánoc děje. Dozvíte se jak to vlastně je s vánočním stromkem, s vánočními zvyky a mnoho jiných zajímavých věcí. A protože nechceme, aby Stopaři se o prázdninách nudili nabídneme i několik hádanek, kvízů. To vše k vašemu pobavení a dobré pohodě. Přidáme také 2 známé vánoční koledy i nějakou kolednickou říkanku. No a jaká by to byla Stopa bez seriálu. Co jsme v posledním čísle slíbili to také splníme. Přinášíme první část seriálu o životě zlatokopů. A protože Stopa je Zvláštní nenajdete zde své oblíbené rubriky, ale to snad nevadí? Místo toho snad každý najde ve Stopě něco zajímavého, zkrátka něco co ho pobaví. Dost už slov a otevřete pomalu ony tajemné dveře pokoje, kde se již třpytí spousta světél.

Michal

VÁNOCE

První vánoční stromek

Stromečku, vstávej,
ovoce dávej,
umej se, ustroj se,
je Štědrý den!

Z Kladska

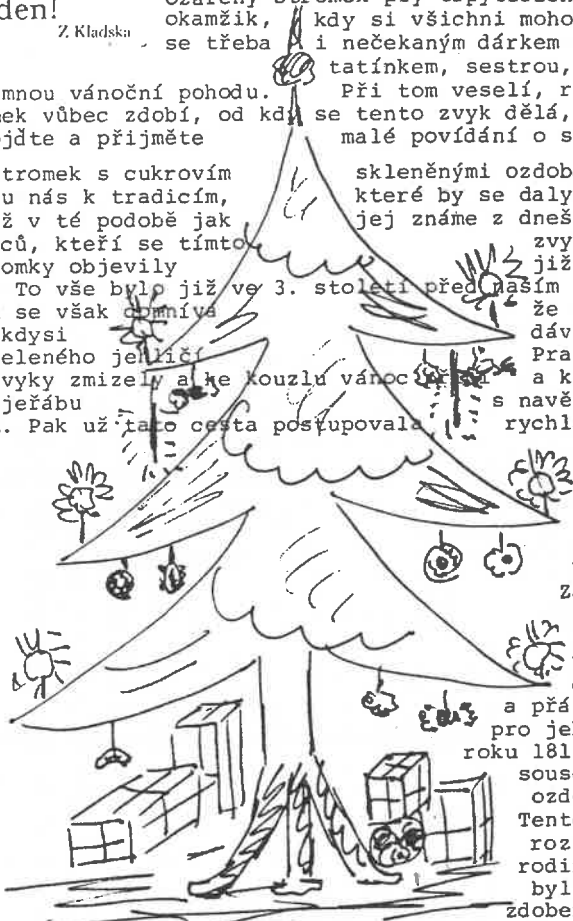
Dovedli byste si vůbec představit vánoc bez pěkně ozdobeného vánočního stromečku? Určitě, ne vidíte. A tu spoustu dárků, které na vás čekají zase po roce. Každý z nás ať malý či velký si musí přiznat v duchu, že vždy na Štědrý den čeká toužebně na ono tolik očekávané zacinkání zvonku, na otevření "tajemných dveří" a na barevně ozářený stromek plý třpytících se ozdob a sladkých dobrot. Konečně našel ten okamžik, kdy si všichni mohou společně u stromečku zazpívat svoji koledu, pořešit se třeba i nečekaným dárkem a hlavně posedět spolu se svými nejbližšími - maminkou a tatínkem, sestrou, bratrem, babičkou i dědou a s dalšími známými a prožít onu tajemnou vánoční pohodu. Při tom veselí, rozbalování a skotačení vás asi vůbec nenapadlo proč se stromek vůbec zdobí, od kdy se tento zvyk dělá, jaké stromky se dříve u našich předků zdobily. A tak pojďte a přijměte malé povídání o symbolu Štědrého dne - v á n o č n í m s t r o m k u

Vánoční stromek s cukrovím nepatří u nás k tradicím, dostal už v té podobě jak podle vědců, kteří se tímto prvním stromkem objevily mi květy. To vše bylo již ve 3. století před naším letopočtem. A to už je pořádný kus historie. Většina odborníků se však domnívá který se kdysi jmelí a zeleného jeřábí. Původní zvyky zmizely a ke kouzlu vánoc přibývaly větvičky jeřábu stromkům. Pak už tato cesta postupovala

skleněnými ozdobami, zlatými řetízky a svíčkami typický symbol vánoc, které by se daly označit za starobylé. K nám se jako vánoční zvyk jej známe z dnešní doby. To bylo v první polovině minulého století. Zvykem zabývají a vůbec vánočními zvyky, tvrdí že se již ve staré Číně, kde prý bývaly ověšeny lampiony a umělý- že zdobení bylo spojováno s oslavami zimního slunovratu dávno u lidstva ustíval. Původně se zdojila obydlí snítkami Právý název "vánoce" se objevil v Evropě až ve 12. století a ke kouzlu vánoc přibývaly květy třešní, jabloní, bezu, s navěšenými jablky. A snad právě odtud vedla cesta k vánočním rychle. 1737 byli poprvé v Drážďanech použity na stromečku papírové kroužky. Náhdera stromků, známé z dnešní doby ne jeprve objevovali v komnatách šlechtických zámků, pak v komnatách majetných měšťanských rodin. Pro chudé zůstal po celé století jen pojem, který znali jen z vyprávění nebo obrázků.

A kdy byl vlastně zažehnut první stromek v Praze????

Za jeho historií se musíme vypravit do Libně na nynější náměstí Na stráži. Tam v místech dnešního domu čp.85 stával kdysi malebný dvoupatrový zámček "Na ztracené vartě". V něm se ubytoval ředitel Stavovského divadla Jan Karel Lieblich. Jeho dům byl otevřen všem umělcům a přátelům umění. A právě tento "papá" jak jej jeho přátelé pro jeho dobré vlastnosti nazývali připravil o vánocích roku 1812 malé překvapení. Po bohaté večeři se otevřely dveře sousedního salonu a hosté mohli obdivovat štíhlou jedličku ozdobenou mnoha rozvícenými svíčkami a pozlacenými řetězy. Tento zvyk se pak velmi rychle rozšířil do pražských rodin. Daleko později byl vánoční stromek zdoben i na českém venkově.

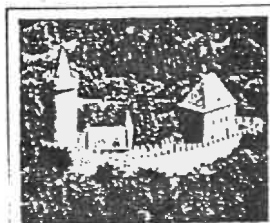

Ozdojby se však ještě nevyráběly, dělali se po domácku z papíru, zlatých stříbrných proužků přes vystřihované hvězdy až po zlacené ořechy. Teprve od roku 1860 bylo možné si koupit první sklěněné koule a zvonečky. O tom jak se vlastně ozdojby vyrábějí se dozvíte v dalším článku Stopy. Jako česká zvláštnost se při zdojbení uplatnily i doma pečené perníkové figurky.

A protože bez soutěžních hádanek by Stopa nebyla stopou zde jsou dvě první. Jak se dnes jmenuje Stavovské divadlo??

Jak jsme již řekli stromky se zdojby na zámcích, kde se scházela společnost na plesech, kálech či při jiných společenských událostech. Ale také na hradech se žilo svým způsobem. Vaším úkolem je poznat název hradu na obrázku č. 1.

Na obrázku č. 1 vidíš zříceninu gotického hradu ze začátku 14. století. Jeho trosky byly ve 20. století obnoveny do ideální původní podoby. Nachází se v okrese Mělník. Po Bílé Hoře připojen k panství Albrechta z Valdštejna. Jeho romantická zřícenina inspirovala v minulém století malíře A. Mánesa a J. Navrátila. Také básníka K. H. Máchu, který do jejího okolí umístil děj "Cikánů". Pod hradem v údolí se nachází

1.

JAK VZNIKAJÍ

Máme doma jednu moc vzácnou vánoční ozdobu: je to zlatá skleněná rybička, která prý zdobila vánoční stromek naši praprababičky. A babička nám, dětem, vždy vyprávěla, že její maminka, tedy prababička, tu rybku dostala od jednoho obchodníka, který vezl v krytém voze taženém koňmi různé skleněné zboží z Itálie do Prahy a zrovna před baráčkem praprababičky se mu porouchalo kolo. Musel se tedy zdržet, přespát, a ráno potom vytáhl několik skleněných dárků, mezi nimi i tu rybku...

Jinde by měly naopak stěnu tak křehkou, že by praskaly. Takovou trubičku tedy skláf na konci zataví nad kahanem, celý ten zatavený konec zahřeje a přitom do trubičky fouká – současně jí otáčí – až se vytvoří kulička a nakonec patřičně velká koule; pokud chce skláf vyrobít rybu, šišku, ptáčka nebo třeba hlavu Turka, musí tuto ozdobu dofouknout v litinové nebo

také existují stroje na hromadnou výrobu vánočních ozdob – takový automat pomalu polýká šest trubic, zatavuje jejich konce, fouká kuličky, dofukuje ozdoby ve formách a vypadá z něho jedna ozdoba za druhou... Ale, co povídám „ozdoba“: než se stane ta průhledná skleněná kulička nebo průhledná šištička či domeček skutečnou ozdobou stromku, musí se zdobit. Většinou se „vylévá“ vhodným roztokem stříbrné soli, trochu této stříbrné soli vždy ulpí na vnitřní stěně ozdoby a z průhledné koule je po odpaření a vysušení stříbrná kulička! Ozdoby se linkují ručně lakem nebo se stříkají pistolkami, někdy se vlny linkují přes šablonu. Škrobová lepidla – někdy přibarvená – ulpí na povrchu ozdoby a udrží na sobě i skleněnou drť nebo takzvanou balotínu, což jsou velmi jemné skleněné kuličky, které lámou a odrážejí světlo. A hned máte z hladké kuličky nebo hladkého domečku zasněžený baráček nebo sluníčko zářící tisíci paprsků...

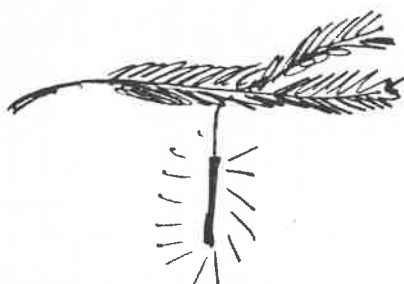
Ještě před padesáti lety byly skleněné vánoční ozdoby velkou vzácností – vánoční stromky se zdobily různými papírovými ozdobami. Ozdoby byly drahé, protože byla drahá ruční výroba skleněných trubiček, z nichž se ozdoby foukají. Když však skláfí vymysleli levnou strojní výrobu trubek, začala se rozšířovat i výroba levných vánočních ozdob.

Skláfí potřebují k výrobě skleněných ozdob trubičky, které mají pravidelnou tloušťku stěny – jinak by potom vyfoukané koule byly v některém místě „tlusté“.

dřevěné formičce. Skláf potom obratně „vytáhne“ ze skleněné trubky krček ozdoby, ve kterém se výrobek „opukne“, tedy oddělí kouli nebo ozdobu ve tvaru zvířátka od trubky. A potom trubku znovu nad kahanem zataví a začne foukat další ozdobu... Skláfí umějí vyrobit koule až o průměru 8 centimetrů! Už

Koule, šišky, ptáčky, ovoce, houby, hlavy, zvířátka – mnoho miliónů vánočních ozdob všech tvarů se vyrábí v dílnách ve Dvoře Králové, v Nelahozevsi, v Bradlu, Čadci a na dalších místech naší republiky. Do útlých krčků ozdob se potom vsunou rozpinací záponky, za které zachytíte kovový háček nebo nitku. A potom už hájdy s ozdobami na stromek!

VÁNOČNÍ MUŽÍČEK

Chcete udělat radost mladšímu sourozenci, kamarádovi či kamarádce? Máte málo peněz, a přesto chut dát jim něco pěkného pod stromček? Kupte za tři koruny pytlík bombónů, přidejte k nim nějaký oříšek, čokoládu z vánoční kolekce a vyrobte si na všechny tyhle dobroty hezkou krabičku ve tvaru vánočního mužička.

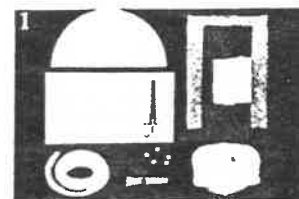
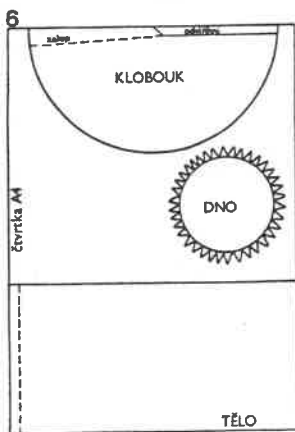
Jak vypadá hotový, jistě jste si všimli na obálce tohoto žísla ABC. Jak se snadno dá vyrobit, ukazují obrázky 1 až 5. Musíte si však předem sehnat kladivkovou či jinou čtvrtku papíru formátu A4, odstřížky látky, plyše či manšestru, pokud možno jednobarevná, dále bílou kroucenou šňůrku a kus bílé či hnědé silné plátci přize (vlny). Pár větších barevných korálků, lepidlo, kružítko a nůžky. To je vše, co potřebujete (obrázek 1).

Kružítkem si od kratšího okraje čtvrtky nakreslete půlkružnici o poloměru 10 cm. Od opačného, kratšího konce čtvrtky si odměříte 12 cm a přikreslete si linku, podle které pak odstříhnete pruh 24 x 12 cm (obrázek 6). Odstříhnete pak půlkruh a zbývající kus čtvrtky si schovejte na výrobu dýnka, které bude mít přibližně 7–7,5 cm v průměru. To podle toho, jak se vám podaří slepit trup figurky. Papír 24 x 12 stěže do tubusu (obrázek 2) a slepte asi v 1 cm přesahu. Upravte tubus pákno dokulata a změřte si jeho průměr. Podle něho si pak nakreslete na zbytek čtvrtky kolečka, která vystihnete asi o 1 cm větší, a okraj nastříháte do paprskových zálepek, pomocí kterých vlepete dýnko do tubusu. Chcete-li mít figurku jen jako dekoraci, niko-

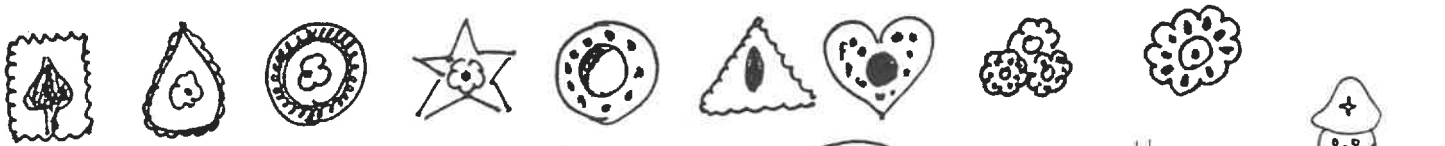
liv jako kazetu, pak dno nemusíte dělat. Trup potom polepta pruhem tkaniny (obrázek 3) a ozdobte vousy z vlny, nosem z korálku, očima z kousku plyše či kartónku – vše přilepením na trup figurky (obrázek 4).

Nyní vyrobte klobouček. Stočením půlkruhu ze čtvrtky do kužele a slepením podél hrany si ověřte nejen svou šikvost (není to nic lehkého), ale vyrobíte si základ kloboučku. Na ten pak nalepíte tkaninu (obrázek 5) či barevný papír vystříhaný také do půlkruhu, ovšem s poloměrem o dva centimetry větším, než byl poloměr kloboučku. Vzniklé přesahy vám poslouží k zalepení přes okraje dovnitř kloboučku. Okraje kloboučku „zastříháte“ ozdobnou kroucenou šňůrku, kterou přilepíte k nagonem či lepidlem Herkules. Stejně tak přilepíte na špičce bambulí, která může být z vaty nebo z nastříhaných kousků plátci vlny, tak jako se dělá skutečné bambule na kulichy. Maminka vám s tím jistě poradí.

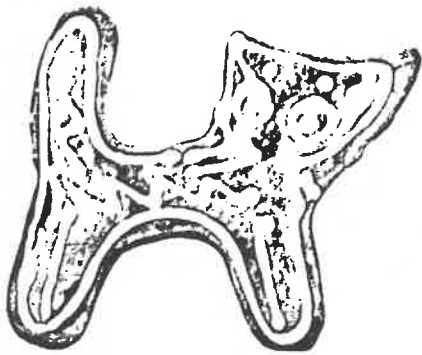
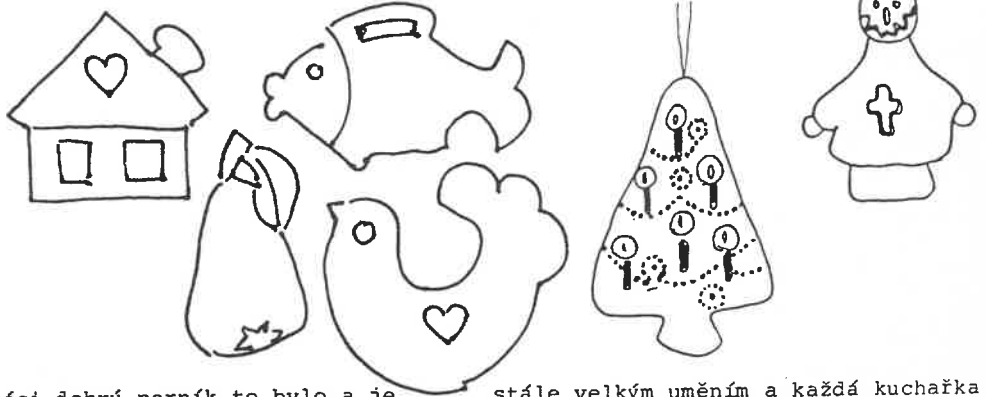
Pokud jste pracovali čistě, nebude zapotřebí nic víc upravovat. Stačí naplnit tělíčko dobrotami a zaklopit kloboučkem. Pokud přilepíte na tělíčko ruče, mohou částečně odstávat, aby se pod ně dala zasunout malá kartička se jménem toho, komu chceme udělat radost.

VÁNOČNÍ DOBROTY

PERNÍK

Upéci dobrý perník to bylo a je stále velkým uměním a každá kuchařka má vždy ten svůj "vlastní postup". A protože vánoce jsou před dveřmi, můžete si zkusit nějaký ten perníček, nedovůň vonící kořením upéci.

Náš recept, který najdete ve slonovi není zaručeně ten nejlepší, ale prý je odzkoušený. Pokud si nebudete vědět rady jak a co smíchat a udělat, jistě vám maminka nebo babička pomůže, poradí. Jen pro zajímavost uvádíme, že těsto na pořádný perník odpočívalo v chladnu až půl roku. Ale pokud bychom jej nechali takhle dlouho v lednici, mohli bychom mít perníčky až na tábor. Ale to my asi nechceme.

Uvádíme několik návrhů na perníkové ozdoby, které si můžete v troubě upéci, hezky ozdobit polevou a zavěsit na váš stromeček. Pokud se vám hned ty správné tvary nepovedou, nic se neděje. Nejsme přece kuchaři z povolání a příště to bude jistě hezčí.

TAK HURÁ DO KUCHYNĚ !!!!

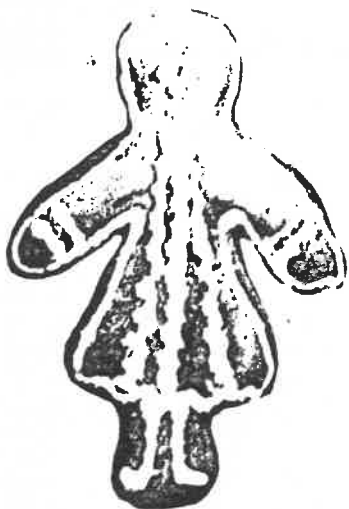
Recept je nákladnější, ale ze základní dávky vyrobíte navíc spousty ptáčků, andělů, zvonků a všechno co si ještě vymyslíte

• NÁŠ RECEPT •

1/4 včelího medu, 1/4 pískového cukru, 1/4 másla nebo visy, 3/4 kg hladké mouky, 5 dkg kakaa, 2 celá vejce, 1 perníkový prášek a 1/2 prášku do pečiva. 1 hvězdička badiánu, 3 zrnka nového koření, 6 hřebíčků, 3 zrnka pepře trochu skořice, špetku anýzu, trochu citronové kůry.
 Postup: med a cukr uvaříme v hrnku na hustou kaši, přidáme do ní kakao. Do vystydlé kaše dáme máslo, vejce a mícháme. Do prosáté mouky /zatím jen 1/4 kg/ dáme všechno koření, perníkový prášek, prášek do pečiva, kůru a přidáme do hrnku stále mícháme. Pak vylijete na pomoučený vál a přidáte postupně mouku, až se těsto nelepí. Hotové dáte na několik hodin ztuhnout. Neztím si na papír nakreslíme vzory, tvary které budeme z perníku tvořit. Volte jednodušší, rovnější linie, protože je musíme krájet nožem nebo kolečkem na těsto. Tvar vystříhnete ze čtvrtky, položíte na těsto ostrým nožem vyřízneme tvar a ten přeneseme na plech. Těsto musí být asi 1cm vysoké. Dáme do vyhřáté trouby a stále sledujeme, abychom perník nepřípekli. A to je tedy všechno

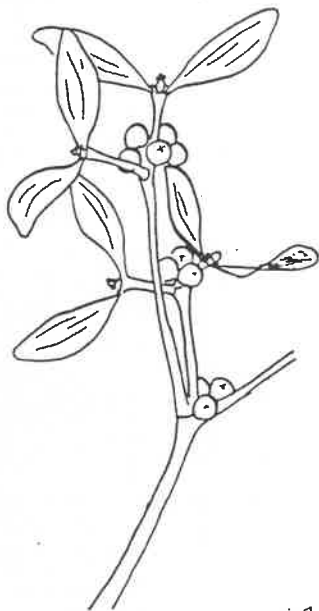
PŘEJEME DOBROU

CHUŤ - MĀNAN !!

Vánoční Zvyky

Jmelí - posel Bohů

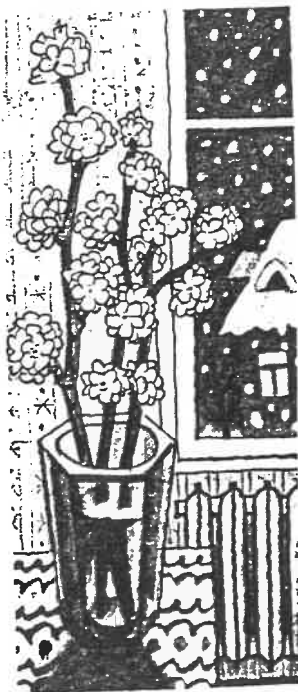
Asi vás to překvapí, když vám řeknu, že to krásné jmelí z botanického hlediska je vlastně parazit, příživník. Njeznámější je jmelí bílé na listnatých a jehličnatých stromech. Na konci každé větévky jmelí sedí pár vytrvalých tuhých žlutozelených listů. Malé nenápadné květy dozrávají v bílé nebo nažloutlé bobulky. Semínka jmelí se zachycují v prasklinách kůry stromů dokonce i ovocných, zapustí kořínky a jmelí vypučí. A to právě naše předky moc udivovalo. Na kterých stromech vlastně jmelí roste?

Především na jabloni, hrušce, akaštu, jeřábu, javoru, topolu to je jmelí "jabloňové", známe jedlové jmelí s bobulemi bílými /širokolistá odruda/ dále pak borovicové jmelí s drobnými listy. Protože jmelí roste hodně vysoko na stromech, v jejich rokunách, poutalo i toto odedávna lidskou pozornost. A bylo také opředeno mnoha pověstmi. Keltové a Germáni je považovali za posly bohů seslané na zem. Jak si vážili a ustívali jmelí svědčí o tom obřady náboženské při kterých odsekávali jmelí zlatými srpy. Protože si jej vážili, nedávalo se jmelí do váziček jako je tomu dnes, ale zavěšovalo se a dosud tento zvyk zůstal. Jmelí viselo nad stolem po celý rok a ochraňovalo rodinu před neštěstím. Do českých vánočních zvyků bylo jmelí zavedeno z Anglie. Jinak se také říká, že jmelí není pro štěstí, ale proto, že pod visícím jmelím se kdekoli a s kýmoli může ten kdo jej daruje políbit. Ale pro toho kdo si jmelí kupuje sám a nedaruje jej, tento obyčej neplatí. Tak honem raději ještě koupit alespoň malou větvičku a někomu ji darovat.

Vánoční kytice

Základem kytice je chvojí/ třeba to co zbylo po postavení stromečku/ Vkusně ho naaranžujeme do vázy a větvičky ozdobíme malými mašličkami, případně zbylými ozdobami popřípadě poházíme celou kytici stříbrem.

Barborkv - větvička štěstí

Barborka, neboli také větvička štěstí přinášela na vánoce domovům poselství nadcházejícího jara. Kdysi bývalo zvykem, že si venkovská děvčata, která byla hrr do vdávání, nařezala začátkem zimy větvičky třešní, vložila je do sklenice s vodou a postavila v teplém chlévě. To proto, aby třešňové větvičky v teple na štědrý den vykvetly a děvče se mohlo těšit, že se do roka vdá. A protože se větvičky uřezávaly 4 prosince, v den, na který připadá svátek Barbory, říkalo se jim b a r b o r k y. Větvičky rozkvetly během vánoc jako by bylo jaro.

Tento hezký zvyk měl však několik podob:

- trhat se musí malé, dále nevětvené větvičky
- při trhání je třeba šeptat svá přání. Kolik máš přání, tolik větviček musíš dát do vázičky. Která z haluzek včas vykvete, to přání se Ti zaručeně vyplní. Pozor ale !! Nepopleťte si větvičky a tím i svá přání!!

Kdo chce něco podobného zkusit musí použít větviček těch stromů a keřů, které rozkvétají časně z jara, před vyrašením listů:

- třešeň
- forsytie /zlatice nebo nesprávně zlatý déšť/
- větvička břízy se zazelená
- kaštan

Větvičky odřízneme ostrým nožem šikmo, den necháme větvičku namočenou celou a po zbývajících 20 dnů ji vložíme do vázy do vlažné vody a postavíme ji na místo, kde se drží pokud možno stálá teplota. /asi 20°/

Vodu pravidelně vyměňujeme a řez během této doby si dvakrát obnovíme. Za 3 - 4 týdny by nám větvička měla vykvést. A pokud Ti to nejvyjde již do vánoc, nevadí,,. Tento pokus si můžeš zkusit ještě jednou a to v lednu nebo únoru, kdy ti větvičky také vykvétou.

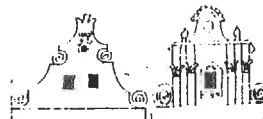
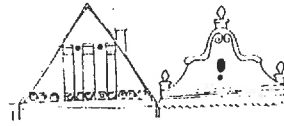
... představuje i ničivý

KOLEJOY

19. NARODIL SE KRISTUS PÁN

Muscato
1. Na-ro-dil se - Kristus Pán, vesel-me se, z růže kvítek
vykvet nám, ra-duj-me se. Z ži-vo-ta čis - té - ho,
z ro-du krá-lov - ské - ho, nám, nám na-ro-dil se.

2. Jenž prorokován jest,
veselme se,
ten na svět poslan jest,
radujme se.
Z života...

3. Človčenství neše,
veselme se,
ráčil vzít bůh na se,
radujme se.
Z života...

4. Gokáš oloupen,
veselme se,
člověk jest vykoupen,
radujme se
Z života...

20. NESEM VÁM NOVINY

Moderato
1. Ne - sem vám no - vi - ny, - po - slou - chej - te,
z bet-lém - ské - kra - ji - ny, - po - zor dej - te. Slyšte je pilně
a ne - o - mylně, slyšte je pilně a ne - o - mylně, roz - ji - mej - te.

2. K němužto andělé s nebe přišli,
i také pastýři jsou se sešli,
[jeho vítali, jeho chválili,]
dary nesli.

3. Andělé v oblacích prozpěvují,
narození Páně ohlašují;
[že jest narozen, v jeslech položen,]
oznamují.

Purpura na plotně voní . . .

Doklady o vykuřování obývaného prostoru a shromaždišť dýmem zapálených nebo jen zahříváných vonných látek jsou staré více než 4 000 let. Zvlášť starověk a středověk si na vykuřování potrpěly, mimo jiné i proto, že vonné látky byly pokládány za prostředek proti některým nemocem. V cizích zemích se vykuřovalo nejčastěji myrhou, šťávou kadidlovníku, santalovým dřevem a kumarinem. I naši předkové měli rádi vůně, vykuřovali také, a tato tradice se udržela až do novější doby, zejména v souvislosti s vánoce. Používaly se takzvané františky, jejichž základ obvykle tvořilo kadidlo a benzoová pryskyřice, nebo purpura.

Protože část používaných aromatických přísad bylo nutno dovážet, zmizely oba výrobky z trhu. V některých zemích, například v NDR, nahrazují dovážené látky dostupnějšími surovinami. Tyto výrobky pravou purpuru a františky svou vůní sice plně nenahradí, ale voní také,

Uvádíme návod na šest vonných směsí. Prvních pět se dá použít jako purpury tak, že se potřebné množství nasype do pečivové formičky nebo jiné plechové misky a pak se zahřívá (např. na plotně). Směs VI. je určena do vodní lázně (zahřívá se až k varu), případně do odpařovacích nádob ústředního topení.

- I. směs:**
50 g sušeného kořenu florentýnského kosatce ze starších rostlin
30 g sušené natě mařinky vonné
30 g sušené natě komonice lékařské
20 g drcené skořice
10 g sušených korunních listků růže stolisté nebo turecké
10 g sušených květů pivoňky lékařské
10 g sušeného květu levandule
- II. směs:**
30 g sušené natě komonice lékařské
10 g drceného hřebíčku
10 g sušené tymiánové natě
10 g sušených korunních listků růže stolisté nebo turecké
- III. směs:**
20 g drcené pryskyřice

- 30 g sušené natě komonice lékařské
10 g drcené skořice
10 g sušené tymiánové natě
10 g drceného nového koření
10 g drceného hřebíčku

IV. směs:
30 g sušeného nastříhaného borového jehličí
30 g sušených jalovcových bobulí
30 g sušené tymiánové natě
10 g nahrubo strouhané sušené pomerančové kůry

10 g odpadu vzniklého při ořezávání tužek

V. směs:
50 g sušených drcených jablčkových slupek
30 g sušených korunních listků růže stolisté
30 g sušené natě mařinky vonné
10 g nahrubo strouhané citrónové kůry
10 g třisek z jalovcových větvíček

VI. směs:
50 g nastříhaného borového jehličí
20 g nahrubo strouhané sušené kůry pomerančové
20 g nahrubo strouhané sušené kůry citrónové.
20 g sušeného levandulového květu.

JACK LONDON ZA ZLATEM SEVERU

CHUŤ MASA

Na počátku byl Christopherem Bellewem. V době, kdy studoval na univerzitě, se stal Chrisem Bellewem. Později — ve společnosti sanfranciských bohémů — ho nazývali Kitem Bellewem. A nakonec ho každý znal jen jako Smoka Bellewa.

Tato historie vývoje jeho jména je historií jeho vlastního vývoje. A nebylo by k tomu došlo, kdyby neměl milující matku a přísného strýce, tvrdého jako železo, a kdyby nebyl dostal dopis od Gilleta Bellamyho.

„Právě jsem si prohlédl výtisk *Viny*,“ psal Gillet z Paříže. „O'Hara s ní bude mít bezesporu úspěch, ale přeče jen opomíjí jisté flinty.“

Pak následovala řada podrobností, jak zlepšit úroveň rozvíjejícího se týdeníku věnovaného společenskému životu.

„Dojdi k němu, ale ať si myslí, že jsou to Tvé vlastní nápady. V žádném případě mu neprozraď, že je máš ode mne. Kdyby se to dověděl, uvrtil by mě, abych se stal jeho pařížským dopisovatelem — a to si nemohu dovolit, protože za své články dostávám skutečné peníze od velkých, významných časopisů.“

Především mu nezapomeň důtklivě připomenout, aby vyhodil toho troubu, co mu dělá hudební a výtvarné kritiky. A další věc — San Francisco mělo povzdy svou svěříznou lokální literaturu. Dnes ji však nemá. Řekni mu, ať se poohlédne po nějakém štráfkoví, který by mu psal svižný, poutavý seriál, do něhož by vložil opravdovou romantiku, kouzlo, lesk i barvitost San Franciska.“

Neměl ani čas utrácet. Nechodil do svého ateliéru a nehostil již místní bohému svými proslulými večeřemi. A přeče byl pořád bez peněz, protože *Vina* byla neustále ve finanční tísní a vysávala jeho peněžní hotovost stejně jako jeho ducha. Byli tu ilustrátoři, kteří periodicky odpirali ilustrovat, tiskaři, kteří periodicky odpirali tisknout, a redakční poslíček, který často odpiral sloužit. V takových těžkých chvílích O'Hara pohlédl na Kita — a Kit už to nějak zařídil.

Když připlul z Aljašky parník *Excelsior* a přivezl zprávu o nálezu zlata v Klondiku, která pobláznila celou zemi, učinil Kit zcela pošestilý návrh.

„Poslyš, O'Haro,“ pravil, „tahle zlatá horečka bude něco velkého. Vrací se nám rok devětačtyřicátý. Co abych tam zajel a psal o tom pro *Vinu*? Všechno bych si platil sám.“ O'Hara zavrtěl smutně hlavou. „Nemohu tě postrádat v redakci, Kite. A je tu také ten seriál. Kromě toho, Kite, ani ne před hodinou jsem potkal Jacksona. Zítra odjíždí do Klondiku a slíbil, že nám bude každý týden posílat zprávy a fotografie. Nepustil jsem ho, dokud nesvolil. A nejkrásnější na tom je, že nás to nebude vůbec nic stát.“

A pak uslyšel Kit o Klondiku podruhé, když odpoledne zašel do klubu a setkal se v předpokojí čtárny se svým strýcem.

„Ahoj, přibuzný,“ pozdravil Kit, zabořil se do koženého křesla a natáhl nohy. „Nepřisedneš si?“

Objednal cocktail, ale strýc se spokojil se svým oblíbeným přírodním červeným vínem. Pohlédl s podrážděným nesouhlasem na cocktail a pak na synovcovu tvář. Kit viděl, že se připravuje kázání.

„Mám jen chvíli času,“ onloul se rychle. „Spěchám na Krithovu výstavu u Elleryho — musím o ní napsat

A tak Kit Bellew poslušně došel s tímto návrhem do redakce *Viny*.

O'Hara naslouchal. O'Hara debatoval. O'Hara souhlasil. O'Hara vyhodil troubu, co psal kritiky. Ale O'Hara měl v sobě také cosi zvláštního, čeho se obával Gillet až v daleké Paříži. Jestliže O'Hara něco chtěl, žádný přítel mu nedovedl odepřít.

Byl roztomile a velitelsky neodolatelný.

Dříve než mohl Kit uniknout z redakce, stal se spoluvydavatelem *Viny*, uvolil se psát každý týden sloupce kritik, dokud se nenajde nějaký jiný schopný žurnalista, a slíbil, že týdně napíše deset tisíc slov seriálu se sanfranciským koloritem — a to všechno bez jakéhokoliv honoráře.

„*Vina* se dosud nevyplácí,“ vysvětloval O'Hara — a stejně přesvědčivě dokázal, že v celém San Francisku jenom jediný člověk dovede napsat seriál s místním koloritem, a to je Kit Bellew.

„Panebože, tak to já jsem ten štráfek!“ úpěl Kit, když odcházel po úzkém schodišti.

Tak tedy začalo jeho otročení O'Harovi a nenasytým sloupcům *Viny*. Týden co týden vysedával na redakční židli, zapuzoval věřitele, hádal se s tiskaři a sesmolil dvacet pět tisíc slov všeho druhu. A práce neubývalo. *Vina* byla ctižádostivá. Začala uveřejňovat ilustrace — a to bylo nákladné. Přitom však nikdy neměla peníze, aby zaplatila Kitu Bellewovi, a z téhož důvodu také nemohla platit jakoukoliv další redakční sílu.

Naštěstí měl Kit své vlastní příjmy. V porovnání s jinými nebyly velké, ale přeče jen mu umožňovaly, aby byl členem několika klubů a držel si ateliér v Latinské čtvrti.

Po pravdě řečeno, od té doby, co se stal spoluvydavatelem *Viny*, jeho osobní výdaje se pozoruhodně zmenšily.

„Co je s tebou?“ mručel strýc. „Jsi celý bledý. Je z tebe zřícenina.“

Jedinou Kitovou odpovědí byl povzdech.

„Budu mít potěšení uložit tě do hrobu, to je mi jasné.“

Kit zavrtěl smutně hlavou. „Nestojím o to, aby mě žralí červi. Dám se spálit.“

John Bellew pocházel ze starého, tvrdého, houževnatého rodu, který v padesátých letech přešel se spřežením volů, přerlí.

„Nežiješ správně, Christophere. Stydím se za tebe.“

„Hříšné požitkářství, co?“ uchechtl se Kit.

Strýc jen pokrčil rameny.

„Neopotřásej náde mnou svými šedinami, strýče. Po pravdě bych si přál, aby to bylo požitkářství; ale s tím je bohužel konec. Nemám prostě čas.“

„Tak co tedy, k čertu...?“

„Přepřacování.“

John Bellew se drsně a nevěřicně zasmál.

„Namouduši,“ ujišťoval ho synovec.

Strýc se dal znovu do smíchu.

„Lidé jsou produkty svého prostředí,“ řekl Kit a ukázal na strýcovu sklenku. „Tvá veselost je mdlá a natrpklá jako tvůj nápoj.“

„Ty že jsi přepřacovaný? Ty, který sis v celém svém životě nevydělal ještě ani cent!“ supěl znechuceně strýc. „To bych řekl, že jsem si vydělal, jenže jsem ho nedo-

stal. Zrovna teď vydělávám pět set dolarů týdně a pracuju za čtyři."

"Pche, obrazy, které nikdo nekupuje, anebo — eh — snad nějaká jiná ozdobná prácička...? Umíš plavat?"

"Plavával jsem."

"Seděl jsi někdy na koni?"

"Zakusil jsem to dobrodružství."

John Bellew opovrživě zařadil.

"Jsem rád, že se toho tvůj táta nedožil, aby se musel dívat na celou tu hrůzu tvého bohaprázdného a nefestného života," řekl. "Tvůj táta byl chlap, chlap každým coulem, rozumíš? Skutečný chlap. Ten už by z tebe myslím vytloukl všechno to tvé muzikantské a mazalské tatrmanství!"

"Ó běda, jací jsou to degenerovaní dnové!" povzdychl Kit.

"Chápal bych to a nic bych nenamítal, kdybys v tom měl nějaký úspěch," pokračoval strýc zuřivě. "V životě sis nevydělal ani cent a nesvedls žádnou pořádnou chlapskou práci. K čemu jsi vlastně dobrý? Vždycky o tebe bylo dobře postaráno, ale na universitě jsi nehrál ani kopanou. Nevesloval jsi. Neprovozovals..."

"Boxoval jsem a šerموval — tak trochu."

"Kdy jsi boxoval naposled?"

"Od té doby ne, ale považovali mě za výborného znalce, pokud jde o přesný odhad vzdáleností a o taktické rozvržení času, jenže mě..."

"Pokračuj."

"Jenže mě pokládali za nestálého."

"Chceš říci za liného."

"Vždycky jsem měl podezření, že je to eufemismus."

"Můj otec, tvůj děd, mladý pane, starý Izák Bellew, zabil jediným úderem pět lidí, když mu bylo devětašedesát."

"Tomu člověku?"

"Ne, tvému dědečkovi, ty mízný pacholku! Až ty budeš tak starý, nezabiješ ani komára."

"Časy se změnilly, strýče. Dnes posílají lidi pro vraždu do žaláře."

"Tvůj otec ujel sto osmdesát pět mil bez spaní a strhal tři koně."

"Kdyby žil dnes, prochrápal by celou cestu v pulmanu." Strýc se málem zalkl hněvem, nakonec se však s velkým úsilím ovládl a pomalu procedil skrz zuby:

"Kolik je ti let?"

"Mám jisté důvody, abych věřil..."

"Vím, sedmadvacet. Vychodil jsi universitu ve dvaadvaceti. Packal jsi, hrál sis a flákal ses pět let. Před bohem a před lidmi, k čemu jsi? Když jsem byl tak starý jako ty, měl jsem jedině spodní prádlo. Jezdil jsem s dobytčkem v Colusu. Byl jsem tvrdý jako skála a mohl jsem spát na kameni. Jedl jsem sušenou hovězinu a medvědí maso. Ještě teď jsem tělesně zdatnější než ty. Vážíš asi stopčtašedesát liber. I dnes bych tě ještě dovedl srazit k zemi nebo tě rozbít pěstmi naprdt."

"Člověk nemusí být fyzicky žádný zázrak, aby si mohl namíchat cocktail nebo si udělat čaj," mumlal Kit zkroutěně. "Copak nechápeš, milý strýče, že se časy změnily? Kromě toho — nebyl jsem správně vychován. Moje drahá, bláhová matka..."

John Bellew vztekle nadskočil a chtěl ho přerušit.

"... jak jsi jí jednou nazval, byla na mě příliš dobrá. Chovala mě jako v bavlnce a tak podobně. Kdybych byl mohl v době svého jinošství prožít takové nadmíru mužné prázdniny, pro jaké horuješ a jaké trávíš ty... Ostatně, proč jsi mě na ně nikdy nepozval? Hala a Robbieho jsi vzal na cestu po Sierrách i na tu výpravu do Mexika."

"Myslím, že ses vždycky trochu moc podobal malému lordu Fauntleroyovi."

"Je to tvá chyba, strýče — a mé drahé — eh — matky. Jak jsem mohl zakusit tvrdý život? Byl jsem pouhé děcko. Co mně zbývalo než lepty, malování a vějíře? Byla to má vina, že jsem se nikdy nepozval?"

Starý muž pohlédl na svého synovce s neskrývanou nechuť. Neměl pochopení pro vytáčky slabochů.

"Nuže, chystám se zase na jedny, jak ty je nazýváš, mužné prázdniny. Co kdybych tě pozval, abys šel se mnou?"

"Obávám se, že je už skoro trochu pozdě. Kampak máš namířeno?"

"Ha! a Robert jdou do Klondiku a já je doprovodím přes průsmyk a potom dolů až k jezerům. Pak se vrátím..." Dál se nedostal, neboť mladý muž přiskočil a stiskl mu ruku.

"Můj zachránce!"

John Bellew okamžitě zostrážitel. Ani ve snu ho nenapadlo, že by synovec mohl pozvání přijmout.

"To přece nemyslíš vážně!" řekl.

"Kdy vyjedeme?"

"Cesta bude namáhavá, budeš jen na obtíž."

"Ne, nebudu. Budu pracovat. Naučil jsem se pracovat od té doby, co jsem ve Víně."

"Každý si musí s sebou vzít zásoby na rok. Bude takový nával, že to indiánští nosiči nezmůžou! Hal a Robert si budou muset nést svá zavazadla sami. Proto jdou s nimi — abych jim pomohl nést. Jestli chceš jít s námi, musíš také pomáhat."

"Uvidíš."

"Nevyznáš se v tom, nedokážeš nosit ranec," namítal strýc.

"Kdy vyjedeme?"

"Zítřej."

"Nemysli si ale, že to způsobilo tvé kázání o tvrdém životě," řekl Kit při loučení. "Musím stůj co stůj někým zmizet, kamkoliv, jen když to bude pryč od O'Hary."

"Kdo je O'Hara? Nějaký Japončík?"

"Ne. Je to Irčan, otrokář a můj nejlepší přítel. Je vydavatelem, vlastníkem a vším, co souvisí s výboji, velkým tažením a vpravdě nevidaným rozmachem Vlny. Co řekne, platí. Ten by dovedl zapřáhnout do práce i mrtvého."

Té noci napsal Kit Bellew O'Harovi dopis.

"Jde jen o pár týdnů dovolené," vysvětloval. "Musíš sehnat nějakého štráfka, aby zplichtil pokračování pro ten seriál. Je mi líto, starý brachu, ale vyžaduje to mé zdraví. Až se vrátím, pustím se do toho s dvojnásobnou vervou."

Kit Bellew přistál a prodral se blázincem dyejského

přistaviště, přečpaného tisíciliberními zásobami a výstrojí tisíců lidí. Toto ohromné množství zavazadel a potraviny, vyložené parníky na břeh v celých horách, se začalo pomalu oddrolovat vzhůru Dyejským údolím a Chilkoetským průsmykem. Vše bylo třeba dopravit na vzdálenost dvaceti osmi mil a dalo se to provést jen tak, že se všechno odnášelo na zádech. Přestože indiánští nosiči zvýšili poplatek za dopravu z osmi centů za libru na čtyřicet centů, měli práce až nad hlavu a bylo zřejmé, že větší část zásob a výstroje zastihne zima ještě na nesprávné straně předělu.

Neizelenějším ze všech zelenáčů byl Kit. Jako stovky jiných měl také on na opasku s náboji veliký revolver. Částečně to zavinil jeho strýc, který překypoval vzpomínkami na dávné doby, kdy ještě neplatil zákon. Ale Kit Bellew byl romantický. Uchvacoval ho kypící vzruch zlaté horečky a na její projevy a na život kolem se díval očima umělce. Nebral to vážně. Jak řekl již na parníku, "nebyl to jeho funus". Byl prostě na dovolené, chtěl jen nakouknout přes průsmyk, prohlédnout si to tam a pak se vrátit.

Zanechal své druhy na písku, aby čekali na vyložení nákladu, a loudal se vzhůru po pobřeží ke staré obchodní stanici. Nenaparoval se, třebaže viděl, že mnozí jiní orevolverovaní chlapi to dělali. Minul ho silný, mohutný, asi šest stop vysoký Indián, jenž nesl mimořádně velké zavazadlo. Kit šel za ním a obdivoval jeho svalnatá lýtka i eleganci a snadnost, s nimiž se pohyboval pod svým břemenem. Indián složil ranec na váhu před stanicí a Kit se přidružil k hloučku zlatokopů, kteří se shromáždili kolem. Zavazadlo vážilo sto dvacet pět liber, o čemž se hovořilo s uznáním.

"To je trochu těžké," uvažoval Kit a přemýšlel, zda by takovou váhu vůbec uzvedl, nemluvě o tom, že by se mu podařilo s ní dokonce pochodovat.

"Ponesete to až k Lindermanovu jezeru, starý brachu?" zeptal se.

Indián se nadmul pýchou a zamručel na souhlas.

"Co chcete za takový ranec?"

"Padesát dolarů."

V té chvíli se Kit odmlčel, neboť si povšiml ženy stojící ve dveřích obchodní stanice. Na rozdíl od jiných, které vystupovaly z parníku, neměla na sobě ani krátkou sukni, ani dlouhé kalhoty. Byla oblečena jako žena cestující kdekoliv jinde. Kit si však zejména povšiml, že sem jaksi patří — že tady je její pravé místo. A navíc byla mladá a hezká.

Svěží krása i barva jejího oválného obličejce ho tak zaujaly, že na ni hleděl dlouho — tak dlouho, až si toho s nevolí povšimla a její tmavé oči s dlouhými řasami na něho chladně pohlédly a na okamžik se střetly s jeho zrakem. Pak shlédla k velikému revolveru, jež měl po boku. Když se mu opět podívala do očí, její pohled vyjadřoval pobavené pohrdání. Zasáhlo ho to jako rána. Obrátila se k muži, jenž stál vedle ní, a pokývla ke Kitovi. Muž si ho prohlédl se stejnou pohrdavou veselostí.

"Chekako," řekla.

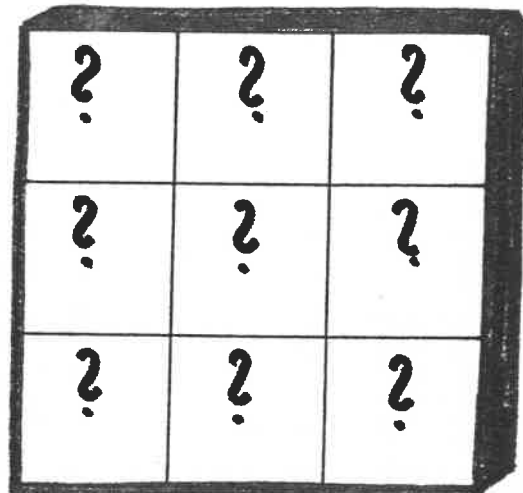
Chlapík — ve svých laciných pracovních šatech a ošumělé víně kazajce vypadal jako tulák — se suše usklíbil a Kit pocítil podivné rozpaky a stísněnost, třebaže dobře nevěděl proč.

● Devět nápojů

V každém řádku je ukryt jeden nápoj. Jeho písmena jsou zpřeházena a mezi ně jsou vložena ještě nějaká navíc. Šest nápojů se skládá z pěti hlásek, tři nápoje ze čtyř.

- Do obrazce vepiš číslice 1 až 9 tak, aby součet v každém vodorovném řádku, i ve svislém sloupci i v obou uhlopříčkách byl 15

● S K R Ý V A Č K Y

České a moravské řeky

Rozbitá kola bereme k opravě až za týden.

Zlámal šest zápalek, než rozdělal oheň.

Podívat se na naše hrady je nejlepší v létě.

Stojí tam ve sněhu bosá za Vaším domem.

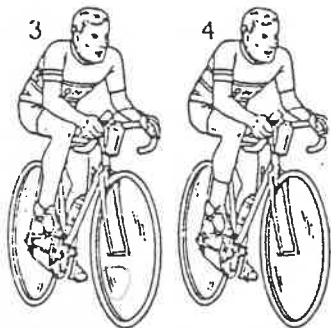
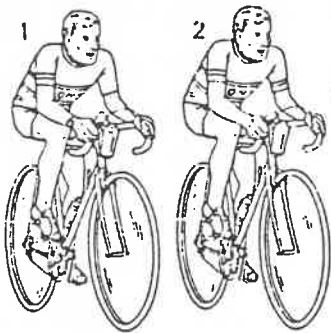
Bohužel, i v kancelářích je dnes zima.

V postroji hlava hříběte zkrotne. Je to pravda, že si Ota vaši dceru nevezal?

Pořádně se umyj a vanu pak také.

V těchto zdánlivě normálních větách jsou ukryty názvy českých a moravských řek.

Podarí se Ti najít - vyluštit všechny řeky!!

Dobrý cyklista potřebuje rychlost, vytrvalost, postřeh. To jsou vlastnosti, které můžeš využít i při luštění této hádanky. Na každém obrázku je jeden detail, který chybí na zbývajících třech kresbách. Najdeš je???

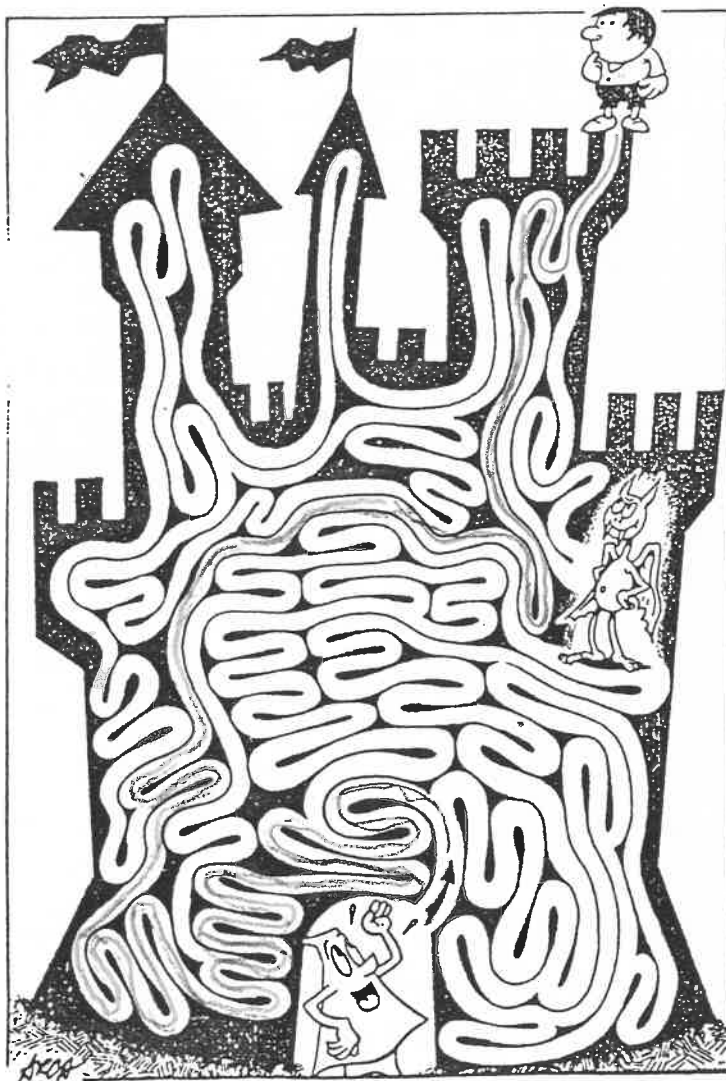
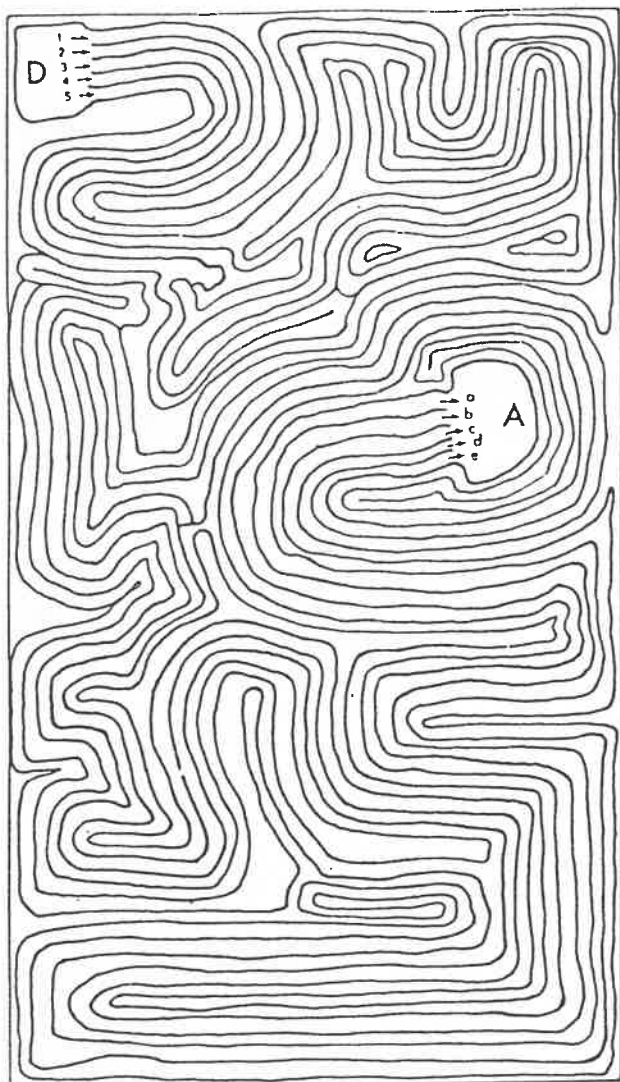
Labyrint

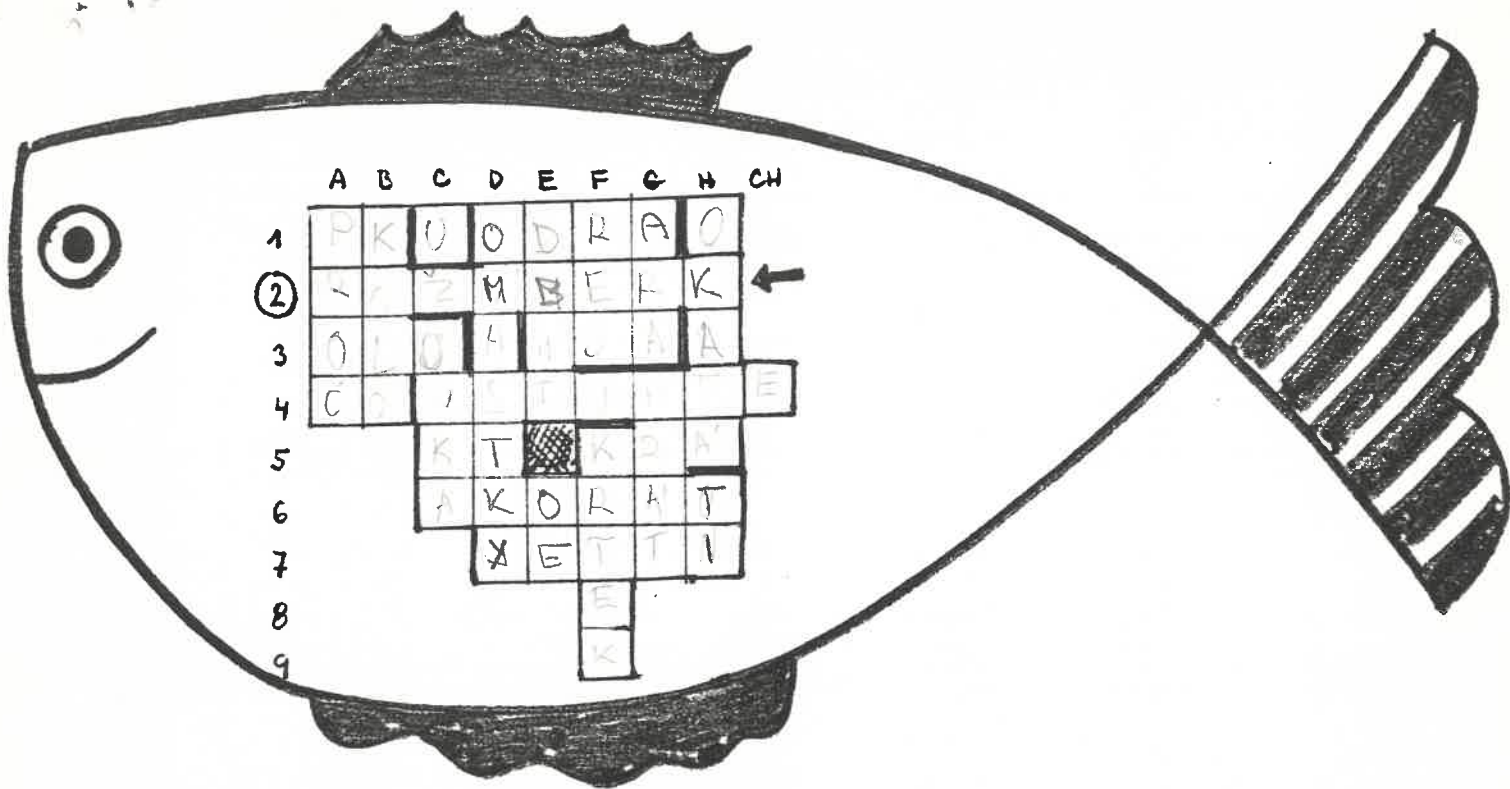
Umět se zamotat ve městě, v lese snad každý už jednou zažil. V následujících úkolech budete mít možnost si vyzkoušet, jak rychle se v labyrintu cest dovedete orientovat.

- Na prvním obrázku musíte absolvovat 5 cest z bodu D na bod A. Použijte k tomu barevných pastelek, ale dobře ořezaných.

- S druhým obrázkem jsme se ocitli v zakletém zámku, kde nám hrozí nebezpečí Dvojzubce. Úkolem je dostat se z hlubokého sklepa zámku na cimbuří, odkud bude už útěk bezpečný. Pro zajímavost si změř na hodinkách čas,

Jak dlouho budeš luštit?

Vánoční kapr a jeho osudy

Snad v každé české domácnosti přichází napr. na vánoční stůl. Máme jej nejraději smažený s máminým bramborovým salátem a troškou pálivého křenu. Každý jistě se rád chodí v předvánočním shonu dívat na kádě plné těchto zdánlivě němých tvorečků a občas si do něj i prstíkem píchnou. Maminky většinou kupují asi tak dvoukilové kapry, to proto, že prý mají dobré maso a hodně jiker a mlíčí, to proto, že z nich se připravuje ta dobrá štedrovečerní polévka. Ale málokdo z vás asi ví, že ten kapřík má i své dědečky. No vážně! Kapr totiž může za 10 let - pokud se toho hoch dožije - dorůst až 12 kg.

A až budete kapra konzumovat nezapomeňte, že kost v krku je nepříjemná věc a že kapr za to vlastně nemůže.

V jižních Čechách je mnoho rybníků, které dávají každoročně tony dobrého masa díky velké starosti rybářů o naše kapry. Název jednoho rybníka je i v naší vánoční křížovce. Co je na něm zajímavé? To je otázka do naší soutěže.

1. zkratka jména Pavel kudrna, jedna ze samohlásek, polská řeka, kulatá samohláska
2. Tajenka
3. voláme na Olinu, spojka, kamarádka Maxipsa fíka, samohláska
4. slovensky co, příkaz pro vstup
5. poznávací aut. značka Klatov, hlas vrány
6. skoro   7. sněžný muž   8. nápověda E   9. nápověda K

A otázka malých dětí,   B populární dopravní prostředek
 C známý plaz   D tuhy   E dohlížet, dvě samohlásky
 F schůze čarodějnic, samohláska,   drobný živočich známý z dětských
 televizních seriálů   G nápověda ARA, čistit věci
 H samohláska O, vrchol- topografická značka,   ukazovací zájmeno
 CH nápověda E

Závěrem cheme všichni, kdož se o vás přes rok staráme, hrajeme si s vámi, popřát nejen vám, ale i vašim rodičům hezké prožití svátků vánočních vám hodně dárků a splnění dětských přání, a do Nového roku hodně zdraví úspěchů ve škole a mnoho hezkých chvil a dobrodružných výprav

s oddílem TOM TJ ARMABETON - STOPAŘI

Michal   Radek   Páša   Vláša

Ahoj, Stopaři !

Podíváme-li se z okna, uvidíme zbytečky sněhu a sem tam můžeme uvidět nějakou tu vránu, která sedí na pouliční lampě. A protože už týden jarních prázdnin odplul do minulosti, můžeme si říct, že je tu opravdu již třetí měsíc tohoto roku - březen, podle indiánů měsíc vran.

Většina z nás se vrátila z týdenního pobytu v Jeseníkách, kde se nám podařilo zložit tři lyže /běžky/, naučit se trochu topit v kamnech, poznat se navzájem trochu víc, zahrát si spoustu her a užít si krásného sněhu. Pokud jsme byli vnímaví a dávali pozor, co se děje, mohli jsme se také dozvědět něco o sobě, o svých lepších i horších vlastnostech. Vznikla nová přezdívka, David je od nynějška Barbucha.

V tomto měsíci se na nástěnce objeví dvě čtvrtky s nalinkovanými políčky a kolonkami. Na jedné z nich bude dobrovolná desítka, abychom se mohli podívat, kdo přispívá do STOPY /zelená barva/, kdo píše do kroniky /žlutá/, kdo připravuje a vede hry a zábavu /červená/ a kdo dělá různé jiné věci pro oddíl /modrá/. A samozřejmě se můžeme podívat, kolik bodíků kdo dostal, to bude na druhé čtvrtce. Ta obsahuje bodování za březen, které se už rozbíhá. Doufám, že vám tato čtvrtka pomůže ve vyplňování vašich bodovacích kartiček. Mrzí mě totiž, a Dášu s Michalem také, když vaše bodovací kartičky zejí prázdností, ať už bodíky nemáte nebo si je nepíšete. Je to škoda!

I nadále platí heslo: Směr Aljaška!

Radek

jméno	body	poř.
BOBŘI /316/	45,1	3.
Petra	111	2.
Šmudla	97	3.
Marek	37	16.
Ježour	27	18.
Špunt	26	20.
Veverčák	16	24.
Petr V.	2	27.
DELFINI/418/	69,7	1.
Petr	28	17.
Linda	93	5.
Mirek	90	6.
Bystrouška	75	9.
Žiža	70	11.
Ještěrka	62	12.
MEDVĚDI/246/	35,1	4.
Šiml	50	14.
Saranče	74	10.
Iva	62	12.
Šerlok	22	21.
Michal	17	23.
Análka	11	25.
Lenka H.	10	26.
RACKOVÉ/454/	64,9	2.
Beruška	112	1.
Mates	94	4.
Pavla	86	7.
Lenka K.	77	8.
Barbucha	39	15.
Filip	27	18.
Petr Velek	19	22.

CO BUDE

- pravidelné schůzky a cvičení
- 21. a 22.3. jednodenní akce

CO BYLO

- pravidelné schůzky a cvičení
- 7.-8.2. Vejprty
- 2.3.-8.3. Staré Město pod Sněžníkem

• 4.2. - schůzka

Tato schůzka byla celá věnována první části soutěže Mistr uzlování, která byla „po vidu“. Je skutečně překvapující, kolik lidí uzly neudělalo ani do daného limitu třiceti sekund! Ztratili šanci získat titul Mistra uzlování, i kdyby měli všechny ostatní časy nejlepší. Na konci schůzky jsme zpívali po družinách píseň Starý příběh. Vedoucí pak - jakožto porota - posoudil, u které z družin si museli nejméně zacpávat uši. Pár podrobností o Vejprtech a rozešli jsme se.

• 7.-8.2. - Vejprty

Do Vejprt jsme přijeli v sobotu ráno. Vybalili jsme si věci a hurá ven. Následovalo několik her - jako například házení koulí na svíčky, což je naprosto beznadějně. Pěkně vymrzlí jsme přišli do chaty, najedli se a večer vyzývali ducha Orákula, aby nám prozradil, co nás čeká a nemine. V neděli jsme jeli na běžky a pokoušeli se dodělat iglů, které jsme v sobotu začali. Stavěli Bobří s Racky a Delfíni s Medvědy. Bobrům a Rackům se iglů zavíralo dovnitř, Delfínům s Medvědy se naopak rozevíralo ven. Po obědě jsme jeli domů. V autobuse nás čekaly naše - už neodmyslitelné - průvodcovské zkoušky.

• 11.2. - schůzka

Na této schůzce se dokončoval Mistr uzlování - po slepu. Vyhlášení vítězů však ještě nebylo, musí se dát příležitost i těm, kteří jsou nemocní. Takže - na příští schůzce možná.

• 14.2. - Praha

Náplní této výpravy bylo poznat alespoň trošku Prahu a dozvědět se něco málo o bydlišti různých významných skladatelů, novinářů atd. Plnili jsme spoustu úkolů na téma: najdi na Staroměstském náměstí dům se sgrafity a gotickou sochou na nároží. Řekni, co tato socha znázorňuje. Stáli jsme téměř /pouze tři/ našli Medvědi snad všechna, která v Praze existují. Následovalo několik sportovních soutěží a asi ve tři jsme jeli domů.

• 18.2. - schůzka

Asi hodinu jsme se zabývali kimovkou - sto procentně nejlepší je Iva. Mistrem uzlování pro rok '87 se stala Lenka. Zahráli jsme si otázkovou hru, ve které se objevily nepředstavitelné nesmysly. Rackové umístili nejvyšší horu světa do USA a za největšího ptáka na světě považují sokola, supa a orla. Bobrům je naprosto cizí, z kolika ostrovů se skládá Japonsko, nikdo kromě Medvědu neví, že sochu Ctirada a Šárky na Vyšehradě udělal Myslbek. Ani jedné družině není známo, že ohen znovu vzplane, vhodíme-li do něj trochu soli. Pak Radek oznámil body za deníky a rozloučili jsme se.

/od naší stálé dopisovatelky Petry/

• 25.2. - schůzka

Hlavní náplní byl malý testík, jak umíme morseovku. Určité mnohý Stopař zjistil, že je

na tom s morseovkou bídně. Největší problémy dělaly číslice a samozřejmě písmena jako x, y atd. Linda zorganizovala túkes s ořechy, což mělo za následek značný nepořádek. Radek počítal průměry ze žákovských a nakonec přišel okamžik, kdy se mělo rozhodnout, komu bude tento měsíc patřit Bílé pero. Součet hlasů nakonec rozhodl o tom, že únorové a vlastně vůbec první Bílé pero získala Petra.

	1	2	3	4	5	6	7
A	D	A	S	A	S	U	P
B	A	U		G	U	L	L
C	S	T	K		M	I	O
D	T	R	O		A	C	R
E			O	U	L	K	E
F	P	O	M	R	K	E	V
G	A	K	A	T	E	M	A

KŘÍŽOVKA /od Lindy/

VODOROVNĚ: A. Jeden vedoucí; Jeníček s Mařenkou posadili bábu na lopatu a ... s ní do pece. - B. Výkřik bolesti; nápověda GULL. - C. Předložka; opak hlučně; tvar zájmena já; samohláska a zároveň předložka. - D. TAJENKA. - E. Zahnutá čára; 20. písmeno abecedy /bez CH a háčků/; předložka; samohláska a spojka. - F. Předložka; oranžová zelenina. - G. Strom s trny; ženské jméno /náp. EMA/.

SVISLE: 1. Ruský souhlas; časopis našeho od dílu. - 2. Písmeno, které se říká, když se na paní doktoru vyplazuje jazyk; když něco vyleje, tak to taky ....; značka československých letadel. - 3. Písmeno po S; opak rovná. - 4. Jednatel; zástupce; mezinárodní poznávací značka motorových vozidel Turecka /pozpátku/. - 5. Limonáda v prášku; předložka. - 6. Několik domů; 13. písmeno /bez CH a háčků/. - 7. Mezinárodní poznávací značka motorových vozidel Polska; řeka v jihozápadní části Čech.

H Á D A N K Y aneb CO JE TO ? /Lenka K./

1. Vředycky jdu napřed a jak pospíchám, sestřičce volnou cestu propíchám.
/3 slova/
2. Sedává v kuchyni, sedává v předsíni, má mosazný hřebínek, hlídá vody pramínek.
/3 slova/
3. Ona a tři sestřičky umí všechny písničky. Chvilku pláč a chvílku smích, zpívají teď na houslích.
4. Průhledná je, lesklá, šatičky má ze skla, ochotná je, dá ti pít, jen jí nesmíš ublížit.
5. Máme doma chasníka, ve stole i v židli, i ve dveřích bydlí, kouká mu jen hlavička.

Komu se nepodařilo uhádnout, může si pomoci skrývačkami, které mu pomohou:

1. Fání, ta je hlavní a ne tahle.
2. Vypil náš kohout Ekuvo do vodu v potoce?
3. Kde máš, Mášo, kostru nymfy?
4. Na skle nic, Eliško, nemáš.
5. Tomáš roubil u dědy stromy.

18	46	36
40	35	25
42	19	39

Doplň čísla tak, aby ti vycházel součet v řádcích a sloupcích roven číslu 100.
/Filip = Amphiön/

POVÍDÁNÍ

/příspěvek od Berušky/
- pokračování -

Mastičkář

V Levíně měli slavného mastičkáře, který uzdravil každého, stačilo mu ukázat vlas nemocného. Byli ovšem takoví, kteří tomu nevěřili. Když jednomu bohatému sedlákovi onemocněla stračena, řekl si, že doktora vyzkouší. Vytrhal pár chlupů svému zrzavému kocourovi a vydal se za mastičkářem. Vylíčil mu, jaké bolesti má jeho kráva, a pak mu ukázal kocouří chlupy. Mastičkář pravil: „Až dojdeš domů, bude tahle kráva tak zdravá, že ze samého zdraví vyleze na strom.“ A skutečně. Když sedlák přišel domů, kocour se slunil na stromě a kráva ležela v chlévě mrtva.

Kostra

V pražském Karolinu byla kdysi lékařská fakulta. Profesorovi anatomie scházela pro demonstraci studentům kostra. Jednou se zálibně podíval na fakultního portýra, jenž byl obrovský vzrůstem, a požádal ho, zda by mu po smrti svou kostru neodkázal, že by byla ozdobou jeho sbírek. Pořádně prý mu zaplatí. Portýr souhlasil, myslel si: „Profesor je starý, umře dřív a smlouva pozbude platnosti.“ Podepsali tedy smlouvu a portýr dostal kopec stříbrníků. Poněvadž rád nahlížel hluboko do sklenice, nahlížel do ní častěji, peněz měl habaděj a tak nebylo divu, že se tento hromotluk jednou v hospodě svalil a už nevstal. Postavil ho až pan profesor, totiž jeho kostru, před své sbírky a on je sportýrskou holí v ruce hlídal.

HLAVOLAMY

???

U břehu řeky stojí pramice a u ní otec se dvěma syny, kteří se chtějí dostat na druhý břeh. Otec váží 100kg a synové po 50kg. Pramice však uveze pouze 100kg. Jak to udělají, aby se na druhý břeh dostali suchou nohou? /Nikde v okolí není lávka ani přívoz/

Jak se dá zvětšit číslo 666:0 polovinu, aniž by se k němu něco přidalo?

V sanatoriu měli dva druhy chovanců. Jedni soustavně lhali a druhí vždy mluvili pravdu. Jednou v zahradě, kde byli pomíchání lháři a pravdomluvní, přistoupil lékař na křižovatce několika cest k jednomu z nich a zeptal se ho jedinou otázkou, která cesta vede k jídelně. Jakou musí lékař položit otázku, aby dostal vždy správnou odpověď, ať se ptá lháře nebo pravdomluvného?

/příspěvek od Ivy/

Čtvercovka od Michala /medvědího/:

A A A A	obuv	Tato čtvercovka se řeší tak,
B E H	pták	že nalezneme pro udaná slova
L L O	příbuzná	synonyma /slova stejného významu/,
R T T	bůh	kteřá jsou čtyřpísmenná a dají se složit z uvedených hlásek.

$$1/5 + 3/1 - 5/4 - 5/1 = 4/4 - 5/1 = 4/4 - 4/2 + 1/2 - 3/4 - 5/3 + 2/5 - 1/1 + 5/4$$

Z MINULÉHO ČÍSLA:

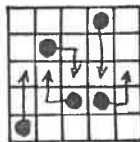
SOUTĚŽ

- 1/ USA
- 2/ Od roku 1867.
- 3/ Yukon se vlévá do Beringova moře.
- 4/ Jistě, byl.
- 5/ Dawson leží na území Kanady.
- 6/ Podle toho, co je o něm známo, nikdy nebyl v Americe.
- 7/ Konec 19. stol., přesněji 1896-98.

KLÍČOVÉ PÍSMO

Byla to samozřejmě zašifrovaná morseovka: Stopař není bábovka.

HLAVOLAM:

AUTO-TEST:

13, 14, 13, 9,
10, 11, 15, 16,
12, 8, 7, 6,
5, 1, 2, 3, 4.

KNIŽNÍ OKENKO

(SNDUOTISK)

Co máme v oddílové knihovničce:

M. Zapletal: Výpravy za dobrodružstvím
K. Dolejš: Stopařství
M. Vosátka: Táborská encyklopedie
M. Zapletal: Hry v přírodě
Barevný atlas rostlin
Šumava
Pražská příroda
Střední Povltaví
Léčivé rostliny

OD NÁS - NA NÁS

Zdar všem
plantážníkům a gambuzínům!

Jsou lidé, kteří mají životní heslo "Všechno je jinak!". Něco na tom bude. Člověk si naplánuje spoustu věcí a nakonec z toho vyjde jen nepatrná část. Ale nedá se nic dělat, svět se vyvíjí a mění. A zrovna tak se mění a vyvíjí náš oddíl. Lidé odcházejí a přicházejí, chceme dělat všechno lépe a dokonaleji. To se týká i bodování. V říjnu se bodovalo jen pokusně a od té doby se mnoho věcí změnilo. Od února například platí další změna /proti lednu/: nemůže-li se někdo z důvodů převážně školních zúčastnit našich akcí, neztrácí právo na získání prémie za plnou docházku. Podotýkám, že nemoc nepočítáme; samozřejmě nepočítáme, jede-li někdo k babičce. A nyní se podíváme na bodování žákovských. Kdo žákovskou nepřinese /aniž rozumně vysvětlí důvod/, dostává body jako kdyby měl průměr horší než 3,5, poznámku a připočteme zapomenutí. To dohromady dává -7 b. Dále:

průměr 1,0	8b
" od 1,0 do 1,2 včetně	6b
" od 1,2 do 1,7 včetně	4b
" od 1,7 do 2,5 včetně	2b
" od 2,5 do 3,5 včetně	-2b
" od 3,5 výše	-4b

poznámka -2b a pochvala 1b.

Kdo má v úmyslu neukazovat zápisník, pro něj jsou -2b. Myslíme si, že je škoda zbytečně ztrácet bodíky. Proto si pamatujte dobře, kdy nosíme deníky a kdy žákovské.

Blíží se nám čas, kdy vyjedeme zase do přírody pod stany. Tam budeme potřebovat spoustu znalostí a dovedností, které se nyní učíme, které jsme se učili nebo se je budeme učit. Potom stavění stanů, signalizace, rozdělování ohně, šifrování, příprava dřeva a další činnosti nejlépe prověří, jak byl kdo pilný.

Radek

"STOPA" - příležitostný časopis vydávaný výhradně pro vnitřní potřebu oddílu STOPAŘI

NEPRODEJNÉ

Časopis lze získat pouze aktivní účastí na činnosti oddílu STOPAŘI

Jméno
os.č. →

Vitr se každou chvíli měnil ve vichřici a Smoke Bellew se proti němu prodíral po břehu jezera. Onoho šerého rána zlatokopové nakládali cenné zásoby a výstroj, jež sem na zádech dopravili přes Chilkoot, asi na tučet lodí. Byla to nemotorná, nahrubo, podomácku sbitá plavidla vyrobená lidmi, kteří se ve stavbě lodí dost dobře nevyznali, a zhotovená z prken, jež zlatokopové ručně nařezali ze syrového dřeva čerstvě poražených smrků.

Jedna loď, už plně naložená, právě vyplouvala a Kit se zastavil, aby to pozoroval.

Vitr, který dále na jezeře byl dost mírný, vanul zde takřka přímo proti břehu a na mělčinách vytvářel právě rozbourané moře.

Posádka odjíždějící lodí kráčela vodou ve vysokých gumových botách a tlačila plavidlo na větší hloubku. Zkoušeli to dvakrát. Pokaždé se vyšplhali do člunu, ale pak už nedokázali včas zaveslovat dále od břehu do hlubších vod, takže loď byla vržena zpátky na mělčinu. Kit viděl, že vodní tříšť se na jejich bocích rychle mění v led. Třetí pokus byl částečně úspěšný. Poslední dva muži, kteří vylezli na loď, byli promáčení až k pasu, ale loď již mohla odplout. Nemotorně zápolili s těžkými vesly a pomalu se vzdalovali od břehu. Pak napjali plachtu udělanou z pokrývek, ale náhlý porыв větru jím ji odnesl a byli vrženi k zamrzajícímu břehu potřeť.

Kit se usklíbil a pokračoval v cestě. Na tohle musí být připraven i on, neboť ve své nové úloze sluhý odrazí od břehu na podobném plavidle právě dnes.

Všude kolem lidé pracovali; a pracovali zoufale, neboť zima se tak přiblížila, že nebylo jisté, zda se jim podaří

proplyout velikým řetězem jezer před zamrznutím. Ale když Kit došel až ke stanu pánu Spraguea a Stinea, nebylo po nich ani památky.

U ohně se pod ochranou nepromokavé plachty krčil v podřepu malý podsaditý muž, jenž kouřil cigaretu ukroucenou z balicích papírů.

„Buďte zdraví!“ zvolal. „Nejste snad nový sluha pana Spraguea?“

Kit přikývl. Zdálo se mu, že chlapík položil zvláštní důraz na slova „pán“ a „sluha“, a byl si jist, že v koutku jeho oka zahlédl jakési zamžikání.

„No tak tedy, já jsem zase sluha doktora Stinea,“ pokračoval podsaditý chlapík. „Jsem pět stop a dva palce dlouhý a jmenuju se Shorty, stručně Jack Short, a někdy mi taky říkají Spolehlivý Johnny.“

Kit mu podal ruku.

„Výrostl jste na medvědí masě?“ zeptal se.

„To se rozumí,“ odpověděl. „i když, pokud se pamatuju, mý první krmě bylo bizoní mlíko. Sední si a pojez. Páni ještě nevstali.“

A třebaže Kit už jednou posnídal, usedl pod plachtu a snídal podruhé, a s trojnásobnou chutí. Několikatýdenní těžká, obrozující námaha mu propůjčila žaludek i chuť vřka. Mohl jíst cokoli v a jakémkoli množství a ani si neuvědomoval, že má nějaké trávicí orgány.

Zjistil, že Shorty je hovorný a pesimistický, a dozvěděl se od něho překvapující zprávy o jejich pánech i neblahé, chmurné předpovědi o výpravě samé.

Thomas Stanley Sprague byl začínající důlní inženýr a syn milionáře. Doktor Adolf Stine byl rovněž syn bohatého otce. A pro své klondické dobrodružství získali vlivem svých otců podporu finančního syndikátu.

„Což o to, ty jsou bezesporu udělaný ze samejch prachů,“ podotkl Shorty. „Když vylezli na břeh v Dyeji, platilo se sedumdesát centů za libru nákladu, ale nebyli žádný Indiáni. Byla tam nějaká parta z východního Oregonu, opravdoví zlatokopové, a těm se podařilo sehnat několik Indiánů za sedumdesát centů za libru. Nosiči měli už rance na řemenech, tři tisíce liber nákladu, když se přihnuli pánové Sprague a Stine. Nabídl jim osumdesát centů, pak devadesát, a když to zvejšili na dolar za libru, Indiáni zrušili smlouvu a odepjali řemeny. Sprague a Stine mohli vyrazit, i když je to stálo tři tisíce, ale ty chlapíci z Oregonu tam trčej na břehu dodnes. Budou se moct vydat na cestu až příští rok.“

Ó naši páni jsou bezesporu náramný pašáci, když jde o prachy, a nikdy ani moc nedbají, jak je při tom jinéjm lidem.

Co myslíš, že udělali, když se dostali sem k jezeru? Tesaři právě zatloukali poslední hřebík do lodí, kterou podle smlouvy stavěli za šest stovek pro nějaký lidi z Friska. Sprague a Stine jim vysolili rovnou tisícovku a tesaři utekli od smlouvy. Je to pěkná loď, ale ty druhý jsou v troubě. Svou výstroj a zásoby mají už tady, ale nemají žádnou loď. A taky musej počkat až napřesrok.

Vem si ještě koflík kávy. Věř mi, že bych s takovejma chlapama nešel, kdybych se tak zatraceně nechtěl dostat do Klondiku. Nemají srdce. Ukradli by i smuteční flór ze dveří domu smutku, kdyby ho potřebovali pro sebe. Po-depsals nějakou smlouvu?“

Kit zavrtěl hlavou.

„To je mi tě teda líto, pardnere. V tom kraji není co jíst a ty dva tě vyhoděj, jen co se dostanem do Dawsonu. Tuhle zimu tam lidi hřdou umírat hladý.“

„Zavázali se...“ začal Kit.

„Jen ústně,“ přerušil ho Shorty. „Tvoje slovo proti jejich, to je všechno. No ať je to jak chce, jak se jmenuješ, pardnere?“

„Říkej mi Smoke,“ odpověděl Kit.

„No, Smoku, koneckonců si podle svý ústní smlouvy pocestuješ tak jako tak. Ale ukazuje to, co se od nich dá čekat. Rozhazovat prachy, to dovedou, ale neuměj pracovat nebo ráno vstát z postele. Už před hodinou jsme měli mít náklad na lodí a měli jsme vyplout. Na nás dva čeká všechna dřina. Za chvíli je uslyšíš volat po kávě — v posteli — všimni si toho — a to jsou dospělí lidé.“

„Dovedeš řídit loď? Já jsem kovboj a zlatokop, ale na vodě jsem zelenáč. A ty dva znaj starou bačkoru. Vyznáš se v tom?“

„To kdybych věděl,“ odvětil Kit a přikrčil se trochu víc pod plachtu, když prudký závan větru divoce rozvířil sněhové vločky. „Na člunu jsem byl naposled jako kluk. Myslím však, že se to můžeme naučit.“

Roh plachty se uvolnil a sněhová prška vnikla Shorty-mu za krk.

„Samozřejmě, můžeme se tomu naučit,“ mružel zlostně. „Jistěže můžeme. I dítě se naučí. Ale vsadím sto ku jedné, že se nám dneska nepodaří ani vyplout.“

Bylo osm hodin, když se ze stanu ozvalo volání po kávě, a skoro devět, než se zaměstnavatelé konečně objevili.

„Haló!“ řekl Sprague, ruměný, dobře živěný pětadvacetiletý mladý muž. „Je načase, abychom začali, Shorty. Vy a...“ pohlédl tázavě na Kita. „Nějak jsem přeslechl včera večer vaše jméno.“

„Smoke.“

„Nuže, vy, Shorty, a pan Smoke byste už měli začít nakládat loď.“

„Jenom Smoke. Vynechte to pan,“ navrhl Kit.

Sprague úsečně přikývl a zmizel mezi stany, následován doktorem Stinem, hubeným, bledolícím mladíkem.

Shorty pohlédl významně na svého společníka:

„Přes půldruhý tuny výstroje a zásob — a uvidíš, že ani za mák nepomůžou.“

„Inu, jsme koneckonců za to placeni,“ odpověděl Kit. vesele. „a tak abychom se snad do toho dali.“

Přenést na zádech tři tisíce liber na vzdálenost sto yardů nebyla žádná hračka a provést to za větru či takřka za vichřice a brouzdat se přitom sněhem v těžkých vysokých gumových botách bylo vyčerpávající. Potom začali nakládat na loď. Jak loď zatěžkávali, museli ji zatlačovat stále dál od břehu na větší hloubku, čímž se ovšem zvětšovala vzdálenost, kterou museli ujít.

Ve dvě hodiny už měli všechno přichystáno a Kit, přestože snídal dvakrát, byl zesláblý hladem. Třásla se mu kolena a Shorty, v podobném stavu, prošťáral hrnce a kastrolky a pak vytáhl velikou nádobu se studenými vařenými fazolemi, v nichž byly veliké kusy slaniny. Měli jedinou lžici — velikou lžici s dlouhou rukojetí — a tou si střídavě znovu a znovu nabírali. A Kit byl doopravdy přesvědčen, že jakživ neochutnal něco tak dobrého.

„Bože, člověče,“ mumlal mezi sousty. „dokud jsem se nevydal na tuhle cestu, nevěděl jsem, co je to chuť k jídlu.“

Uprostřed tohoto příjemného zaměstnání se vrátili Sprague a Stine.

„Proč se zdržujeme?“ stěžoval si Stine. „Copak se nikdy nevypluje?“

Právě byl na řadě Shorty, a tak si důkladně nabral a podal lžici Kitovi. Nikdo z nich neodpověděl, dokud hrnec nebyl prázdný a vyškřábaný až do dna.

„No pravdaže, my jsme vůbec nic nedělali,“ řekl Shorty a utíral si ústa hřbetem ruky. „Na práci jsme ovšem ani nemáklí — a vy jste samozřejmě nejedli. Je to ode mě náramná nedbalost.“

„To nic,“ řekl Stine spěšně. „Jedli jsme jinde — u svých přátel.“

„Jestli jsem si to nemyslel!“ zavrčel Shorty.

„Ale teď, když jste se najedli, začněme,“ naléhal Sprague.

„Tamhle je kompletně naložená loď,“ řekl Shorty. „Tak jak si teda představujete, že vyplujeme?“

„Vylezeme na loď a odrazíme. Pojďte.“

Přebrodili se, zaměstnavatelé vstoupili do člunu a Kit a Shorty ho odtlačili na větší hloubku. Když se vlny vzdouvaly až k horním okrajům jejich bot, vylezli na loď i oni. Sprague a Stine však nebyli připraveni s vesly, a vitr zahnal loď nazpět a vrhl ji na mělčinu. Tak se to při vynakládání obrovského úsilí opakovalo asi půltuctokrát.

Shorty se bezútešně posadil na lub člunu, vložil do úst kus žvýkacího tabáku a zkoumavě hleděl k obloze, zatímco Kit vybíral z lodí vodu a jejich zaměstnavatelé si vyměňovali nepřijemné poznámky.

„Jestli uposlechnete mé příkazy, dostanu ji na vodu,“ řekl konečně Sprague.

Myslel to upřímně, ale dříve než se mu podařilo vylézt na loď, promočil se až k pasu.

„Musíme postavit stan a rychle rozdělat oheň. Mrznu,“ řekl, když byli znovu zahánáni na mělčinu.

„Tolik strachu před troškou vody!“ ušklíbl se Stine opovržlivě. „Jiní dnes odpluli promočenější než vy. Teď odrazím já.“

Tentokrát to byl on, kdo se pořádně namočil a kdo drkotaje zuby prohlásil, že je nutné rozdělat oheň.

„Taková malá sprška!“ poškleboval se Sprague nevraživě. „Vyplujeme.“

„Shorty, vynesete můj ranec s šatstvem a rozdělejte oheň!“ nařizoval Stine.

„Nic takového neučiníte!“ zvolal Sprague.

Shorty hleděl z jednoho na druhého, uplivoval, ale nemnul se.

„Pracuje pro mě, a proto se mi zdá, že by měl poslouchat moje příkazy,“ řekl Stine. „Shorty, vynesete ten ranec na břeh!“

Shorty uposlechl a Stine se na lodi třásl zimou. Kít nedostal žádný rozkaz, a zůstal proto nečinný, ale velmi ho to všechno bavilo.

„Loď, která je rozdělena, nevypluje,“ zamumlal si sám pro sebe.

„Cože?“ zavrčel na něho Sprague.

„Mluvím sám se sebou — je to taková moje libůstka,“ odpověděl.

Zaměstnavatel na něho přísně pohlédl a ještě několik minut trucoval. Pak se podrobil.

„Vynesete můj ranec, Smoku,“ nařídil, „a pomozte jim s ohněm. Vyplujeme až zítra.“

Druhého dne stále ještě vanul mohutný víchr. Lindermanovo jezero nebylo nic jiného než úzká roklina naplněná vodou a vítr, který sem přicházel z hor, byl velmi nepravidelný; chvílemi to byly prudké, zuřivé porvy, jindy zeslábl jen v čilý vánek.

„Když mně píchnete, myslím, že ji dostanu na vodu,“ řekl Kít, jakmile bylo všechno připraveno k vyplutí.

„Co vy o tom víte!“ utrl se na něho Stine.

„Jnu, kdož ví,“ odpověděl Kít a odmlčel se.

Poprvé v životě pracoval za mzdu, ale kážeň si osvojoval velmi rychle. Poslušně a vesele se účastnil různých marných pokusů dostat loď od břehu do hlubších vod.

„Jak byste to tedy chtěl udělat?“ konečně na něj napůl zasupěl, napůl zavrněl Sprague.

„Posaďte se a pořádně si odpočiňte, dokud se vítr neztiší, a potom se do toho dáme vši silou.“

Třebaže to byla myšlenka prajednoduchá, přece byl první, kdo na ni přišel; a také hned napoprvé měla úspěch. Potom vztýčili na stěžeň příkrývku a čile ujížděli po jezěře.

Stine a Sprague se ihned rozveselili. Shorty byl vzdor svému chronickému pesimismu vždy veselý a Kít se o všechno příliš zajímal, než aby cítil jinak.

Sprague se namáhal asi čtvrt hodiny u kotrče a pak vzhledl toužebně ke Kitovi, aby ho vystřídal v kormidlování.

„Paže mám celé zpřerážené námahou,“ mumlal na omhluvu.

„Patrně jste se nikdy neživil medvědí masem, co?“ poznamenal Kít se soucitným zájmem.

„Co tím k čertu myslíte?“

„Ale nic, jen jsem se chtěl zeptat.“

Za zády svého zaměstnavatele si však Smoke povšiml souhlasného ušklíbnutí Shortyho, jenž pochopil význam jeho metafory.

Kít řídil člun po celé délce Lindermanova jezera a projevilo takové schopnosti, že oba mladí muži mající mnoho peněz a málo chuti k práci ho jmenovali kormidelníkem. Také Shorty s tím byl neméně spokojen a dobrovolně se nadále věnoval vaření, přenechávaje svému druhovi práci spojenou s řízením loď.

Mezi Lindermanovým jezerem a jezerem Bennetovým se musel náklad přenést. Člun, nyní jen málo zatížený, plul po nevelkém, ale prudkém toku spojujícím obě jezera, a zde se Kít naučil mnohému o vodě i o lodi. Když však došlo k nošení výstroje a zásob, Stine a Sprague zmizeli a jejich sluhové strávili dva dny vysilující práce, než přenesli celý náklad. To byla historie mnoha krutých dnů cesty — Kít a Shorty pracovali do umdlení, a jejich páni nedělali nic a žádali, aby byli obsluhováni.

Neúprosná arktická zima se rychle blížila, a oni se často beznadějně, zbytečně zdrželi. U Windy Arm přikázal Stine Kitovi, aby ho pustil ke kotrčím, a během hodiny rozbil loď

o břeh bičovaný větrem a vlnami. Ztratili tak dva dny správkou, a když potom zrána přišli, aby se znovu nalodili, bylo na předí i na zádi velikými písmeny zřevněným uhlím napsáno: CHEKAKO.

Kít se usmál nad přilehavostí tohoto hanlivého slova.

„No ono se to má tak,“ řekl Shorty, když ho Stine obvinil, „já teda rozhodně dovedu čist a psát a taky je mi známo, že chekako je tolik co zelenáč, ale můj vzdělání nebylo nikdy tak hluboký, abych dovedl hláskovat slovo, na kterým bych si moh zlámat jazyk.“

Oba zaměstnavatelé provrtali Kita pohledy ostrými jako dýka, neboť tato urážka se jich hluboce dotkla. Kít však mlčel a ani se nezmínil, že ho předchozího večera Shorty naléhavě žádal, aby mu řekl, jak se píše právě toto slovo.

„Je to skoro takový jako tvá poznámka o medvědí masem,“ svěřil se mu Shorty později.

Kít se usmál. Postupně, jak si uvědomoval své vlastní schopnosti, pociťoval vzrůstající nechuť k oběma pánům. Nebylo to jen podráždění — to u něho vzbuzovali vždy —, ale přímo odpor. Ochutnal maso, a zachutnalo mu. Oni ho však učili, jak se maso jíst nemá. Ve svém nitru vzdával díky bohu, že nebyl stvořen tak jako oni. Byli mu natolik protivní, že to hraničilo s nenávistí. Ještě víc než nad jejich ulejšáctvím a leností se pozastavoval nad jejich neschopností. Kdesi na dně jeho bytosti se probudily vlastnosti starého Izáka Bellewa a všech ostatních tvrdých a odvážných Bellewů.

„Shorty,“ řekl jednoho dne, když jako obvykle nevypluli včas, „byl bych málem schopen je praštit veslem po hlavě a pohřbit je v řece.“

„Namouvěru, já taky,“ souhlasil Shorty rozvázně. „To nejsou masožravci. Jsou to rybožrouti a rybinou taky opravdu páchnou.“

MALÝ PRŮVODCE
SVĚTEM
PŮVODNÍCH
OBYVATEL
SEVERNÍ
AMERIKY

Budeme-li Severní Amerikou postupovat od východu k západu, poznáme jako první Indiány severovýchodních lesů a Velkých jezer, tzv. lesní Indiány. Jsou to hlavně kmeny algonkinské a irokézské — hrdinové románů J. F. Coopera a E. Setona. Byli prvními Indiány, s nimiž se v Severní Americe Evropané setkali (v 16. století), a od nich pocházejí i u nás zdomácnělá slova jako vıgvam a tomahawk. I když v jejich obživě hrál rozhodující roli lov, byli i vynikajícími pěstiteli např. kukuřice, která se od nich dostala do Evropy a ostatního světa.

S lesními Indiány sousedilo na jihovýchodě tzv. pět civilizovaných kmenů — Krikové, Čerokiové, Čoktové, Čikasové a Seminolové. Evropané jim říkali civilizovaní nejen proto, že se živili zemědělstvím a že se jejich vesnice značně podobaly bělošským, ale i proto, že k těžkým pracím používali válečné zajatce — otroky. Čerokijský mišenec Sequoya vymyslel dokonce pro svůj kmen zvláštní slabikové písmo. Tato civilizace navazovala na starší mississippské kultury, dnes objevované archeology, po nichž se dochovaly mohyly (moundy) v podobě hadů, medvědů, ptáků a jiných zvířat.

Od Mississippi na západ se rozkládá známá oblast velkých plání — préríi, ohraničená na západě Skalnatými horami. Prerijní Indiáni byli kočovnými lovci a ovládli dokonale jízdu na koních. Často měnili tábor podle tahů bizonů, z nichž zužitkovali maso, kůže i kosti a trus.

V pohraničních oblastech USA a Mexika, na tzv. jihozápadě, žily usdlé zemědělské kmeny. Známe je pod španělským jménem Pueblané, což je odvozeno od „pueblo“ (vesnice). Stavěli si svá často několikapatrová obydlí z kamenů a nepálených cihel.

Vedle Pueblanů zde žili i Navahové, v dřevěných polozemnicích, tzv. hoganech, a konečně kočovní Apačové.

V dnešní Nevadě v Kalifornii žili Indiáni živící se sběrem jedlých rostlin, hlíz a kořínků, lovem zvěře a rybolovem. Jsou považováni za nejprimitivnější složku severoamerického indiánského osídlení. Neznali v podstatě oblečení a jejich obydlím byly jen jednoduché přístřešky.

Jejich severní sousedé — obyvatelé dnešních států Oregon, Washington, Britská Kolumbie a Aljaška — naopak vytvořili vyspělou kulturu. Byli to lovci velryb, tuňáků, lososů a také lesní zvěře. Prosluli však také jako řezbáři a byli to oni, kdo zhotovovali sloupovité totemy. Bydleli v prkenných domech, často bohatě zdobených. Od ostatních obyvatel Severní Ameriky se liší i svou fyziognomií — jsou menší a rostou jim vousy.

Daleký sever — to bylo území polárních lovců a rybářů, a to jak indiánských, tak eskymáckých. Vnitrozemské kmeny loví dodnes především soby karibů, pobřežní kmeny jsou vynikajícími rybáři a lovci medvědů.

Jsou také jedini, komu je povoleno lovit chráněné velryby. Obývají polozemnice nebo sněhové domy — iglů.

Kresba M. Višek

M. E.

Indiáni versus běloši

Postupný příliv bělochů na severoamerický kontinent znamenal pro Indiány začátek dodnes trvajících konfliktů s přistěhovanci. Původní obyvatelé obývali při poměrně nízkém počtu rozsáhlá území, což bylo dáno jejich loveckým způsobem života. Evropa však chrlila nekonečné zástupy nových osadníků, kteří zabírali půdu na úkor domorodců.

Z urputných bojů vyšli vítězně bílí pro svou početní převahu i vyšší technickou a organizační vyspělost. Indiáni, roztrženi do mnoha navzájem nepřátelých kmenů, neměli žádnou naději. Koneckonců ani případná jednota nemohla odvrátit jejich osud, snad jej jen o několik let oddálit.

Jako první doplatili na rozpínavost bledých tváří Indiáni na východě USA. Mnohé kmeny byly zdecimovány a posléze vyhnaný na západ do nehostinných končin Oklahomy. Občanská válka mezi Severem a Jihem v šedesátých letech minulého století byla pro Indiány dobou poměrného klidu. Expanze bělochů se načas zastavila. Ale již po pěti letech nastal pro kmeny na Velkých pláních nový zápas o přežití.

V bojích s modrokabátníky padly dosavadní způsoby indiánského boje. Američané neuznávali žádná pravidla, a tak se indiánská hra o cputy v těchto válkách neuplatnila. Obě strany proti sobě nakonec vystupovaly s neobyčejnou krutostí. Nebrali se zajatci a vraždění nebyly ušetřeny ani ženy a děti.

Běloši si proti Indiánům pomáhali všemi prostředky, rozeštváváním kmenů, dodávkami „ohnivé vody“, infikováním nemocí, vybijením bizonů a věrolomnými úskoky se snažili Indiány zlomit. Jedním z triků byly tzv. mírové smlouvy. Mezi americkou vládou a prerijními kmeny jich byla v 19. století uzavřena celá řada. Ani jednu však běloši nedodrželi. Každá smlouva pouze utahovala zákeřnou smyčku kolem dosud svobodných kmenů. Indiáni byli naháněni do rezervací, kde živořili odkázáni na libovůli vládních úředníků.

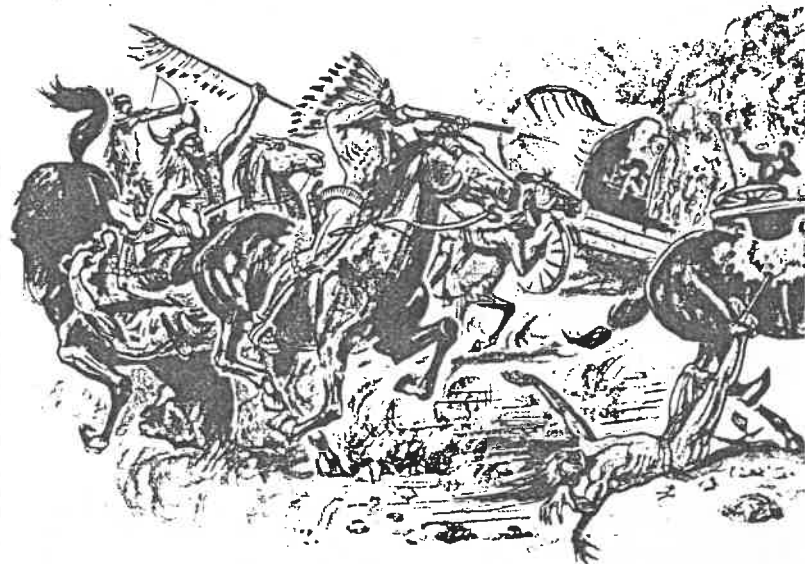
Neblahou rolí v indiánské historii se hráli i fanatičtí misionáři. Ač s dobrými úmysly, nutili Indiánům náboženství, jež jim bylo naprosto cizí a nepochopitelné. Indián byl do hloubi duše zbožný. Celý život byl oddán mocným silám přírody a vesmíru. Na tuto přirozenou víru útočili katolíci i protestantští emisaři a nabízeli Indiánům Desatero, které žádný běloch nedodržel. Většina prerijních kmenů se křesťanství houževnatě bránila. Naproti tomu mezi lesními kmeny se křesťanství ujalo. Významnou roli při tom se hráli tzv. moravští bratři. I na pokřtěné Indiány však běloši pohlíželi jako na méněcenné tvory.

Dva kmeny se v prerijních válkách přidaly na stranu dobyvatelů — Vraný a Pónyjové. Příslušníci těchto kmenů sloužili v americké armádě při expedici proti nepokořeným kmenům jako stopaři a zvědové. Náčelník kmene Vran James Beckwourth (uprchlý otrok, mišenec bělocha a černošky) přesvědčil svůj kmen, že je výhodnější s bělochy spolupracovat.

Na sklonku století se mnozí příslušníci poražených kmenů dali do služeb indiánské policie. Ta měla za úkol udržovat pořádek v rezervacích a krotit nespokojence z řad vlastního kmene.

-me-

Kresba Višek

H E J K A L

Wabi Daněk

^{Ami} Divnej jekot po lesích se prohání
^{Dmi} až v žilách tuhne krev a zuby ^{Ami} cvakaj S-C-S
^{Ami} uniká až od potoka pod strání
^{Dmi} jó takovýhle ^{Ami} řvaní by ^E nesnes ani ^{Ami} pes
^{Dmi} Zhavý ^{Ami} rudý oči a ^{Dmi} drápy ^{Ami} krvavý ^F kosti ^F chřestěj v rytmu ^E kastanět
^{Dmi} a ^{Ami} strašidelný ^{Dmi} vytí a ^{Ami} skřeky ^{Ami} chraplavý
^F tak to je ^E hejkal ^{Ami} na to ^F vemte ^E jed

RF: U nás ^C hej ^F hej ^C hejkal ^C straší v lese
 jen ten kdo něco snese tam ^D může v noci ^G jít
 jeho ^C hej ^F hej ^C hejkání se nese ^F každěj se ^C strachy ^C třese
 k ohni ^F nesese ^C dneme se ^F neboť za ^C budou v lese zase ^G hejkal ^C
začal ^C výt

Kdo z vás tady na hejkaly nevěří
 ten může u nás přespát až se zastaví
 nevystřčí špičku nosu ze dveří
 a bude jásat že se dožil rána ve zdraví
 Jenom kalný oči a rysy ^F ztrhané-kalhoty si bude muset prát
 a děs a hrůza v hlase jó to mu ^F zůstane
 až koktavě bude ^F povídat - že...

RF: U nás...

Z L A T O K O F

HOP TROP

^{Gmi} Já na ^F plachtu ^D svého vozu jako ^D každěj ^D jsem si ^D psal
^{Gmi} hrab a ^F dří a nebo ^F umři a pak ^D na ^D západ ^D se ^D hnál
^A z ^A plachty ^C dávno ^C jsou už ^C cáry ^D ale ^C heslo ^D platí ^D dál
^G mě ^D vítá ^A Kalifornie ^D tak ^A proč ^D bych ^D umíral ^D jó

RF: ^G Betty ^{Ami} vyndej z ^D bedny ^G soudek ^{Ami} rozžvejkám a ^G spolknú ^{Ami} špunt
^D upíchnem se ^G právě tady ^D v ^G ruce ^G žmoulám ^G slibnej ^G grunt
^{Ami} Doufám že to s nima ^D zmáknú ^{Ami} vocad' ^D dál už ^G nepudem
^G navěky ^D snad ^G přece ^G smůla ^G nebude ^G mým ^G osudem

Zarazíme první kolík ^F druhéj ^F támhle ^F musí ^F bejt
 za ^F potok ^F dej ty ^F dva ^F další ^F budeme ^F v něm ^F zlato ^F mejt
^F jedu ^F sehnat ^F nákej ^F ouřad ^F Betty ^F pojd' ^F mě ^F vobejmout
^F tebe ^F přiklepli ^F mi ^F tenkrát ^F teď ^F i ^F dílec ^F přiklepnou ^F jó

RF: Betty vyndej...